Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дешз ◆ ЕРА, 3 НОЯБРЬ, 1983 ШУ. ◆ № 132 (8854). ◆ Мах 3 кап.

ОКТЯБРА НАКЪАДОЛХАШ

Цхьайтталагlча пятилетка кхоалагlча шера дика къахьегаш хиларца белгалъяьлла я Грозневрча товарно - производственни контора автогенно - карбидин цеха коллектив.

Кислороди ацетони арахецара итт бетта план халал дикка хьалха кхочашдьина цо.

Цехе дьржача социалистически яхье хьалхалатташ хиларца белгалдьинна ацетонови участка бригадир Красюкова Надежда Михайловна. Шуй болх бовзаш, нахагара болх хьабеха хоьш я бригадир.

СУРТА ТIА: Н. Красюкова.

В. ДЗИСЯКА сурт.

СОВЕТСКИ СОЮЗА ГРАЖДАНАШ! ХIАМАН КХОМ БАРА А ХЬУРМАТ ДАРА А ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪО ЛЕЛАБЕЧА БОЛАМЕ ХЬИНАРЕ ДАКЪА ЛАЦА! ДИКАГIА ПАЙДА ЭЦА БИЙДАЛАХ, ТЕХНИКАХ, ЕРРИГАЧА МАТЕРИАЛЬНИ РЕСУРСЕХ!

(КПСС ЦК тlедахкарашнара).

ХЬИНАР АЙДАЬ КЪАХЬЕГ

Карарча шера хlалтlагlа доккха дагllараш 8600 тонн долаш кхачахьалхкенга 6000 соьгlа тонн баьлдадараш дехкад Грозневрча «Родина» кхача совхоза болхлоша.

— Хlинччул тlехьагlа чуэца езаш кабуьги кхачан свеклааш я тха, — боьх совхоза директора Крутов Петр Максимович. — Кхы тlа 3000 тонн баьлдадараш дlа а деппа хlан тlехххачанъе лерхlаш да тхо. Из дакхар кхочашдара хизаш тlадерзадаь къахьегаш я совхоза коллектив.

Цхьа бригада я совхозе баьлдадараш кхедаш. Царна юкъе хьрьяча социалистически яхье эгтара дикагlа болх бу Къахьегамо Цlена Байракха ши ордан лелаего КПСС члена Солыыниkова Антонина Дмитриевина кулгалдеча бригадерча болхлоше. Укх шера хlалтlагlа дикка доггlараш 1778 тонн далаш хlинсоe кхачахьалхкенга 2014 тонн баьлдадараш дехкад цар. Хlинччул тlехьа тlа чуэца дезаш дикка дукха да цу бригаде. Кlеззиг гlа дехкача а кхо бlаь тонн баьлдадараш кхачахьалхкенга кхы тlа докха лерхlаш тlехlа къахьегаш боьхкхлой.

Хlетташ во болаш хилийча ухх халача шера шоай бала дерзаш дикка тlехххеча а ош хьинар да кхедаш къахьейгад Менкиева Аасьта, Дреад Надиндас, Шахидиева Хьава, Тамсиева Сойб, Асуханова Тумиас, Уларова Лидас, Мутаева Басуе, бригада прайорг болча Кривоплахова Антонинас, механизатора Дреад Григора, кхайбераша.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТА ТIА: «Родина» совхоза А. Солыыниkовас кулгалдеча бригадера баьлдадараш кхедаш бола боьхлой (аьрдехьара аьттехьа) А. Менкиева, С. Тамсиева, Т. Асуханова, Б. Мусаева, А. Криволапова.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ТОРОНАШ ЙОЛАШ Я

Дlахьача шерашка тlехьаюсаш яр тха завод. Тlехьаргlа хана производственни план кхоачаш ца яра бахьанаш массе оагlорехьара техкар оаха. Къахьегамен производственни дисциплина ихьайолча цехашка телхайтра. Къаьстта дукха кхоачамбоацараш дар шоллагlча цехе. Цу цеха мехгруппа слесарь хиннача Наврулов Шадде, маькха-булочни изделеш дlахкухьийтеча весовщика Хомутаев Iийсас, кхычар шоай декхараш дизза кхоачаш ца дарах во яр арахецаш хинна маькх. Маькх йоттача пийшкена лерттlа регулировка ца еш, хьаеш йола маькх хийсса ах бийда йолаш хулар. Цу цеха начальник хинна Шашаев Абдул а вацар накагара боаггlача бесса болх хьабеха хоьш. Дукхагlча даькъе-м тхо тхоаш а дар, специальни дешар дийша воаца сагl цехана кулгалде оттавара бехке. А. Шашаев цеха кулгалдечара ?мукъавалийтар оаха. Цун когаметта хьожайир болх дика бовзаш йола специалист, коммунист Денилова Люба.

Кхо цех я заводе, шиъ маькх еш ца1 кондитерски изделеш еш. Партийнни профсоюзни организацеца дага а ювлаш предприяте администраце лоархlаме мел йолча балха участкашка коммунисташ, дикагlа болча производственникаш тlатlоагlбир. Завода коа а цехашка а лостам бир.

Лоацаргча хана долаш дола кхоачамбоацараш гуча а доахаш уж дlадахара наькъаш белгалдахарах вlаштlехьдаьлар цхьадела толамаш даха.

Хьаеш йолча продукце дикал айяра дукхагlа теркал тlабохийт завода технологаша, кертерча специалисташа. Хlанз оаха маьх йотта нерда пийшк хьалъе йолаьй. Духхьал цо ше денибуси 24 тонн маькх терrьа из йистельгча.

Заводо тахапаргlа дийнахьа 36-38 тонн маькх арахец денибуси, хьалхагlа 20 тонн мера ца хецаш хиннача.

Грозневрча кхачан промышленноста предприятешта юкъерча социалистически яхье кийс бетта баьча балха итогех хьалхара моттиг оаха яьккхай. Завода коллектива дика болх белгал а боаккхаш тхона хьональй НПСС Грозненски горкомей, горисполкомей, ВЛКСМ горкомей карара-кара тела Цlе байрахх.

Цу совгlато тхо декхарийла ду кхы а дикагlа къахьега, арахецача продукце дикал лакхъе.

Заводе шортта болаш ба уллуч болх бечарна шоашкара хьокхам телаш бола нах. Уш ба кондитерски цехера бригадир Мадагова Роза, маькх йотташ бола Хасуева Айзан, Тазуева Рукъет, шоллагlча цехера комсомольско-кагирхой бригада бригадир Батаева Нина, иштта кхьабараш. Ерригача заводе а хьалхле лелаеш я Батаевай бригада. Цо пятилетка кхоалагlча шера декхараш 17 августе кхоачашдаьд.

Йоккха яп завода коллектив. Цхьа дезал сациа барт болаш, вlаши эшачунга хьожаш. Шоай балхах дика лоархlабеш хьабоагlа завода болхлой, гlулакхера нах.

Къахьегача наьха вахара хьалаш тоадара а цхьацца дола балхаш даьд оаха. Царех да наха чlоагlа хоатташ дола дефицитни товараш болхлошка дохнилга вlаштlехьдаккхар.

Цхьайттаlагlча пятилетка кхоалагlча шера декхараш йиллача хакал дикка хьалха кхоачашде лерх1 оаха. Цу гlулакха эша тороваш йолаш а да тхо.

А. ДУДУРГОВ, Грозневрча номер 4 йолча маькх ёча завода керттера инженер.

ДИКА МОГАЯЬЙ

Къаьстта чlоагlа беркате да цхьайттаlагlча пятилетка кхоалагlа шу Нохч - Гlалгlай гlишлон управлене гlишлошхошта. Цар укх шера эксплуатаце дlаесиhай дукха лоархlаме объекташ. Царех я Гудермесера «Нефтехимзапчасть» яха завод, хlаране чу 1176 дешархочоа моттиг йола Грозневрен Аргуннерен ши школа, Первомайская яхача станицера 624 моттиг йола школа, бlарга са доацача бераьшта лаьрхlа йола 192 моттиг йола школа. Болх бе йолаялийтай Аргунски «Пищеваш» завода стедоши, кхыйола объекташ.

Яр шу доладелча денз пачтахьалкхен планал совгlа кийчъяьй цхьа миллиони 230 эзари сома маьха товарни продукци, шоай низаца заднеха совгlа кхоачашдаьд цхьа миллиони 120 эзари сома маьха гlишлон - монтажни балхаш.

КОСМИЧЕСКИ АРЕ КАРАЕРЗАЯРА ДАЬКЪЕ ДАЬ КЕРДА ХIАМА

Хьайиллача космосе даь чоалхане монтажно-сборочни балхаш

ЧИКЪБАРА ДОАЛ ДУ ЦЕНТР. 1 ноябрь. (ТАСС). «Салют-7» яхача станцена йlаьхкача хана эксплуатаци [illegible] космонавташа Ляхов Владимирен Александров Александрен хьайиллача космосе чоалхане монтажно-сборочни балхаш даьд.

Уж балхаш деча хана керттера де лерхlаш хиннар — космически ара чоалхане орбитальни комплексаш хьаяра монтажно-сборочни операцей методаш а средстваш а дlахотокнилга.

Космонавташа Ляхов Владимирен Александров Александрен хьайиллача космосе дlаара а баьнна, станце энергопитане система кхов бокхагlа хилийтара кхы тlа маьлха батарея оттайир.

Уж балхаш делга белгалдаьдар «Салют-7» яха станци хьасча хана. Станце корпуса тlа латт лаьрххlа йола конструктивни элементаш, приспособленеш, фиксирующи устройствош. Кхы тlа оттель маьлха батарея станц дlалкхоачайир «Космос-1443» яхача кема-спутнике.

[illegible] 47 минути яьлча хьаиннча космосе дlаара а баьнна космонавташа, переходни вlашнайилла илла кхы эшаш йола маьлха батарея отсеке лаьттача контейнера чура хьайийцар, хlаьта из хьайиллача космосе болх бе зоне дlайихьар. Лаьрххlа механизмашца, устройствашца, инструменташца болх беш, экипажа шин сахьатан 50 минутал кхы тlа оттаеза хинна маьлха батарея дlаоттаеш а дlайоарлаеш а чоалханен хален операцеш чакхъяьдар. Планагlа деp лераш хинна балхаш даьчул тlехьагlа Ляхов Владимирен Александров Александрен переходной отсеке юхачубаьхкар, цуша наддуа йир, хlаьта скафандраш тlера Iо а яьха, станце керттерча помещене дlачубахар.

ДIАБАККХА ЯДЕРНИ КХЕРАМ

1 ноябре Москве хилар машар лорабара Советски комитета президиума шерра заседани. Цун балха юкъе дакъа лоацаш бар машар лорабара республикански, краевой, областной комитетий, советски кхыча общественни организацей викалаш. Ядерни кхерам чlоагlбалара духьала европейски а дунен а общественносто чакхдоахача гlулакхех доклад йир СКЗМ председатело Ю. А. Жукова. Цо хоам бир, укх гуракхьа тlема духьаларча манифестацеши капиталистически мехкашка бехача ваххах 25 миллион саго дакъа лаьца хиларах.

СССР-а а социалистически кхыча мехкашкарча а машар безараша ядерни кхерама духьала лоаттабеча къовсамех дувнча хана, оратора аьлар, гера дlадаккхара тlадерзадаь Советски Союзе тlехххьара Кlира чакхдоаккхача хана тlема духьалара дукха миллионаш мах юкъе а болаш 90 эзар митинг, манифестаци, собрани, «машара вахта» яьй, кхыйола акцеш чакхъяьхай, аьнна. США хlанзарча администраце а НАТО-с а лелаю авантюристически политика бахьанца дунен тlара хьал чlоагlгlа ярдилар шоашта геттара халаетаьга хьакхайкадир пре-вешка къамаьлаш даьраца. Женевски переговорашка Советски Союзо еннача машара предложенешта корта болаш жоп дулга Вашингтонагара хьадийхар цар. ООН-о дlахкайкаьча гера дlадаккхара дерригдунен кампане гома чу тlема духьалара гlулакхаш дlахо а шерде машара тlохьарбараш даим кийча хилар хьакхайкадир цар. Белгалдаькхар, бандитски хьисапе США Гренадех датаро дунен общественноста американски империализма бокхьонца йола юхьмараш дlайовзийтал-га, хlаьта цун имперски политика де лерхlар фуд аьлча, ма-да фух даь а, кхыметтел тlема ийа юкъе баьккха, дуненна довл де гlоргилга.

Массава раьза а болаш, заседане дакъа лаьцараца тlайийцача заявлене тlа йоах, хьалхагlа хlама тохара лаьрхlа йола американски керда ядерни ракеташ Малхбузен Европе дlатарьяра планаца дуненна эгтара бокхагlа бола кхерам тlатосс. Тlема духьаларча боламе дакъа лоацараша, Европа а ерригача планета а ядерни герзах кlалхарьаккхара тlехьа латтараца шоаш цхьана болга дlаьхха а хьакхайкадир Советски Союзерча машар безараша. (ТАСС).

СОЦАДЕ ЗУЛАМ

Советски наьха дегашка чlоагlгlа эгlазал йоссаьй США герзашца кийчъяь агресси машар безача шин лоlамерча Гренадена духьала хинхаро. «Юхасоцаве агрессор, соцаде зуламi», «Кулгаш дlадаха Гренадена тlерai» — цу тайпарча дозунгегlа чакхъюал вай махка паргlатен шин лоlаме хиларан тlехьа гренадски халкъо лоаттабеча къовсама мутlахьа халара митингаш.

— Хlанз дунен тlа сатийна йоацача хана, адамлеите ядерни катастрофа кхерам тlаотта тарлуча хана, берригa машар безаш бола нах гераш юаделга соцаде гlертача хана США-с юка а машаре дахача халкъа духьала йолаьй агресси, цун бокъо, шин лоlаме хьлар вlалда теркал а ца деш, — аьлар «Марсн Жlови» яхача московски заводе хиннача митинге сталевара, Социалистически Къахьегама Турпада В. Коптева.

Чlоагlгlа харцахьа лаьрхlар Вашингтоно эхь дайна йолаь агресси Московски шинин завода къахьегамхоша. Митинге къамаьлаш даьраша белгалдаьккхар интервенционистски юлаш гlайрен тlа чудахар дунен халкъашта юкъерча бокъоя ерригa нормаш толхаеш, ООН Уставаца ийислуш доаца хlама долга.

— Гренадане бандитски хьисапе чухьелхар — из американски военщина бlехача исторе цхьаькха цхьа оагlув я, — аьлар Ленинградски адмиралтейски объединене митинге токарерасточника В. Хрипкова.

— Дог лазаш дага ух тхона мел йоккха гlайгlа а хело а, мел дукха зуламаш дайнад вай халкъо тlом болча хана, — аьлар «Большевик» яхача полимерни машинапъеча киевски производствении объединене воккагlволча инженера В. Перекрестова. — Цудухьа советски наха дика кхетаду паргlато езача Гренада халкъана тlаэтта Iазап.

Митингашка дакъа лоацараша тlайийцай шин лоlамерча Гренадана духьала США-с яь агресси массане харцахьа лоартlаш хиларах йола резолюцеш.

(ТАСС).

ДОЯРКАНА ХИННА ВАС

Сунженски района боахамашта юкъе йоккхагlчарех лоархlаш я XIX партсъезда цlи лелаю колхоз. Декхадар хала дац хlанз колхозах районе. Цхьан хана чlоагlа а рентабельни а хинна боахам укх тlеххьарча шерашка районa совхозаштеи колхозаштеи юкъе лелаеча социалистически яхье тlехьабусачарех лоархlаш ба. Къаьстта воча хьале да хьайбай боахамера гlулакхаш. Дlадахача шера боахама хьайбаш лелaдераша кхоачашъяйзар пачхьалкхенга фермай продукци йохкара план. Гlалвугаш дац карарча шера гойта хьокхамаш а. План 2480 тонн йолаш кийс бетта пачхьалкхенга ехкар 2425 тонн шура мара як. Хlанз а дукха дов хьайбаш. Малагlа да цун бахьанаш?

Эгтара хьалха хьайбай продукци яккхара laьткъар да колхозе тешшаме доакъара база ца хилар. Тlеххьарча массехк шера доакъар кхоачам хиллал lалашде карагlдаьйнадац. Из бахьан долаш дукха хало лайра хьайбаш лeлaдерaшa соахка доахан laнгара доахача хана. lан юккъе доакъар кхоача а дениа из района кхыча боахамашкара ийде дезаш хилар колхоз. Цудухьа каст-каста телхайора хьайбаш кхебара рацион. Дlадала хlама а доацаш, цхьайолча хана бийсана а меца дусийтар доахан.

Хеталу, соахка шоаш лайна халонаш дага-а йоагlаш, карарча шера уж кхы ийс ца ялийтара оарцагlа а баьнна, шортта доакъар кийчдаь хила деза-кх аьнна. Из ишта дац. План 18 эзар тонн йолаш 11 эзар тонн мара силос кlоаганца чуваьлла. Планагlа йоагlачул 1675 тонн кlезигагlа кийчъяьй йол. Иштта кхоачам хиллал дац кхыдола доакъар а.

— Дерригa а доакъарах тийша да, — йоах колхоза парткома секретара Н. Мулишева. — Из ца хилча хьайбаш луш йола продукци а дукха кургъяц.

Уж дешаш харцде йиш яц. Хlаьта цох шеккаьдар со цхьа факт сайна ийзача. Таханарча дийнахьа хьайбаш диззалца кхаба торо яц тха ала йиш яц колхоза кулгалхой. Бакъда, укх хана соахка пачхьалкхенга ехкачунца ийсейича, хlанз шура кхы а кlезигагlа йокх. Масала, соахка фермаша приемни пункташка хlара дийнахьа 9200 совгlа килограмм шура дlайохьийташ хиннаяле, хlанз — 7700 килограмм мара дlалац.

Хаттар отт: фуд хlанз шура дукхагlа яккхара хьайбаш леладераште новкъарле ер?

Колхоза шоллагlча шурий ферма заведующе Макроносова Зинаидас шура кlезига яккхара лоархlаме бахьан лерх1 деттаьш долча доахана юкъе дукха кlезига шура лу ше вlалла а ца луш дола къаьна доахан хилар. Укхаза дукххача хана денз терко ца еш дола къаьна доахан хилар. Укхаза дукхача хана денз терко ца еш датад Iул кердадаккхара гlулакх. Цз бахьан долаш фуражни лоархlача доахана юкъе дукха да хlанз вlалла а шура ца лураш.

— Тха ферма дерригa а деттаьш дола Iул кердадаккхара кlезигагlа бале а 150 дукхьашха бахна етт беза, — йоах З. Макроносовас.

Гуш ма хиллара, зоотехнарни болх эсала лелабу колхозе. Цудухьа, цецвала везаш дац укхаза кийс бетта 100 laьтта тlехьа 49 lасилг мара кхедаьдац аьлча.

Хьайбашта кассаза а шортта дlадала доакъар ца хилар. Iул кердадаккхара болх дукхача шерашка во лелабар. дуаца а ца эшаш, чlоагlа laьткъад колхоза хьайбаш леладерий гlулакхашта. Хlаьта а карарча шера кийс бетта пачхьалкхенга шура йоккхара план колхозо кхоачаш ца яр керттера бахьан кхыдар да. Из да боахама кулгалхоша балхапара наькa безам совбаккхара долча дешашта уйла ца яр, цар йоакхо ца яр.

Дукха ха йоацаш яхар № 2 йолча ферма доярка В. Чеботаева колхоза председатель Бачмаров волча шай цlагlа ларма тхов тоабе гlо деха, аьнна. Хlаьта председатело дукха уйла а ца еш «хаьдда» жоп деларк «Хьа бар мара кхы бала бац са? Цул саготагlа гlулакхаш шортта да укхаза».

Яхарах декке а йоаккхаш, чlоагlа дега вас а хинна кулгалхочун кабинетера дlаяхар дукхача шерашка хьаьнала къахьегаш хьаена доярка...

— Аз-и кхетаду, председатела хьалхашка дукха гlулакхаш латтилга. Бакъда, кхы де хlама долаш яцар со. Хlана аьлча, мар инвалид ва са, сона цхьанена ларма тоаде могаргдац, — яхаш шай бала кодабу В. Чеботаевас. — Тlаккха хьангара къахетам беда гlоргья со, председатель волча ца яхача.

Малагlа пайда баьлар Бачманова доярка юхь ца ярах? Хетаргахьа, цох воакхай машар ца. Бакъда, дукха хlама доадир. Эттара хьалха кулгалхочун авторитет, шийх бола тешам. Наха хьалхашка авторитет йовелм хала дац, амма, Iалашйате хала да сий дакха.

Колхове чlоагlа ира латт хlанз болхлой кадраш ца тоьара проблема. Къаьстта эш уж хьайбай боахаме.

— Кагийча наьха безам бац фермашка балха бахка, — йоах Н. Мулишева.

— Укх шера массайолча фермашка хlалача балхашта механизаци яьй оаха, — йоах Н. Мулишева. — Цо торо хулийтаргья тхона болхлой ца тоьара проблема дlаяккха.

Бакъда, къахьегама хьалаш тоадарца цхьана йоакко е эза наьха мукъача хана, дика вlаштlехьдаха деза бытовой хьалаш. салаlар, цу даькъе дукха кхоачамбоацараш да хlанз колхоза фермашке.

Колхоза центральни усадьбана юстара ухх цхьоалагlен кхоалагlен шурий фермаш. Цига гулбеннаб боахаме эгтара къонагlа бола болхлой, цун кхоане.

Тlаккха малагlча хьале бах укхаза къона доаркаш? Фу ду балхапара цар безам совбаккхара?

Сайрийна болх чакхбьннача тlехьагlа мукъа ха дlалхьа, салаlа моттиг яц шинна а ферма болхлой. Цхьоалагlча ферма цlеча уголока теха бокха чlега боаллар, хlаьта кхоалагlча фермера ар масса аттар. Дика къахьегаш бола доярkаш боацаш яц уж коллективаш. Бакъда, цхьаннахьа а хьалтеха йоаллаш бlаргайовзар сона цар сийна арахийца «молни».

Малагlа доярка я шай къахьегама, ерригача коллектива га а гуш мах бича хоза хетаргдоацаш?

Шаккхе а ферме я столовеш. Бакъда, цига хlама даара тlера хилац хьайбаш леладераш. Цун бахьан малагlа да хайра тхона кхоалагlча ферма столове кийчдаь даа хlама миштад хьежача...

— Наггахьа мара яlгlац тхо долча автолавка, — яхаш дувц доярка Менкиева Туманас. — Геттара эшаш дола товараш эца балха тlера а баьхе цхьа-ши доярка цхьаннахьа яхийта езаш хул тхо.

Кхоалагlча ферма къонача дояркай безам хилар художественни ансамбль вlашагlйолла. Дийхар ферма кулгалхошка а колхоза правленега а цу гlулакха новкъостал дар. Бакъда, ферме а колхозе а «из-м лоадам боацаш хlама дар, саина еза царна самодеятельность», аьнна хьаллацанзар къонача дояркашта хьашт хиннар.

Цу тайпара лоадам бац аьнна цхьабараш хеташ долча хlамаех хьаху1 колхове тlехьагlа кхоачамбоацараш ийсдолийта, шура яккхара планаш кхоачашъе новкъарле еш йола проблемаш.

Х. ПАДИЕВ.

ДЕРРИГА КХОАЧАМАШ—БОАХАМ ТОАБАРА

Наурски района «Советская Россия» яхача совхоза опытацара

Шер-шера тоалуш, дегІайоагІаш хьисевй «Советская Россия» яха совхоз. ХІанз боахама деррига доакъош пайда луш да. Укх шера совхозо цхьа милион сом совгІа пайда баьб. Мишта вІаштІехьдаьннад совхоза къахьегамхой уж доккхий толамаш даха? Цу хаттара жоп луш дувц укх оагІон тІарача материалаша.

Комсий гайдолг диза хургдолаш

Комсаш лелаяр боахама кертте дерига да. Цудухьа из маьхе культура хиера къаьстта тераам тІабозийт укхаза. Шерагара-шерага алсху комсаш лелаерий гаьзан. совбуал комсий бешамий хьувкъам. Дина хьиувкъам чубоаб комсаш лелоерана укх шера а: пачхаькьалхенга аннай 51020 центнер комсаш. Из культура хиера опытах дувц «Советская Россия» яхача совхоза директора Михаил Григорьевич ЕРОШКИНА.

Цхьайтта производственни бригада з 1128 гектара тІа (леташ и 927 гектара тІара ераш) из маьхе культура хиееш. Карарча шера комсаш лелаерашта хьалхашка лаьтта декхар дар хІара гектара тІара 54 центнер йолаш комсаш чуяр. Из декхар етта децар, тха дуккагІа йола комсий бешамаш совхозе ханнара хилар дагадехача хІаьта а—уж дІаогІай укхаза «Наурский» совхоза отделени хиннача хане. ХІаьта дуззьале дІаергда аз — совхоза специалистацен кулгахьошен дІахьача шерашка доккха гІалат даь хилар, хІана аьлча ханнахьа керда комсаш а йогІаш реконструкци яьц цар комсий бешамешта, дикагІа долча а шелап хоеш долча а сортех йола комсаш а йогІаш. ХІаьта комсаш шер-шера дІакъувле а хьаьста а озаро совбоалар дІабода къахьегам, занагІа хулар белхаш да.

ХІаьта а тха комсаш лелаерау Іамаб болх сиха а дика а ба. Гурахьа вІаштІехьдолар дуккагІа йола комсаш яІа. ХІаьта цо йиш хулийтар бІаьсти агротехника дикагІа лаьрхІача хана комсаш хьеелла, Іай ремонт а ян кийчъяьча шпалерех уж хьалъехка. Цо гІо ду баьцоагІера лерттІа десІ дайта, комсаш леташ йола чІонакеш ца талкийта. Ший ханнахьа а сиха а йора «баьццара операцешн» дІахо де деза агрогІулакхаши.

25 шера хьалхийнаб совхозе бокъонца бола комсаш лелаю гозенчаш, шоай гІулакх дика доезаш бола производства организатораш. Уж ба бригадиреш Гусаков Александр, Дудкина Валентина, Доля Галина, Нездоровина Валентина, Чижиков Николай, кертера агроном Кузнецова Валентина, отделена агроном Бородинова Нина, дукха хьибараш. ХІаьта оаха де а доагІаш царех доккхал а ду.

Алхха цхьан бригада балхах дувце дага ва со цу масалца тхоай боахама къахьегам. Хоаш шоай низ ца ихобеш бащ бола болх дІа а хьоккаш, хІана аьлча тха ерригача подразделенешка бащ бола болх дукха эргаца бувлаш цхьаьтарра ба. Иштта, юбилейни шера хьржача социалистически хьье котьылар 20 шерий тІома а къахьегама а ветеран, дуккхача тІама а къахьегама а ордений кавалер вола Гусаков Александр керте латта бригада. ТІагІертта бригадни подряда элементаш юкъехухьаш йолча цу бригада лелаю 88 гектара тІа комсаш. Царех 47 гектар лета йоплуш я: укх шера бенаб цар хьалхера хьувкъам.

Юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 65 центнер йолаш планагІа лаьрхІануй 10 центнер совгІа яр А. Гусакова бригада чуена комсаш. Къаьнена бешанашкара 72 центнер комсаш яьхар хІара гектара тІара, хІаьта хІинзза лета йолаеннарашкара — 45 центнер. Цо дика беркат да. Бакьда, дукха къахьийгам каьаи ховбир из хьувкъам.

Лакха хьувкъам чубера къоесам дІаболабир дІадезача шера ялхий плантацешта шоритта кий а иелаш. Гуреьа ерріга комсаш еІар, лара а еш дика дІакьайлар. Белгал доккхаргда аз: тха теттара дуньала да. Іайка хилар догдоашш дуниэ комсаш дІа а ца къовлаш Іин кІал ахиитара. Из доккха гІалат да. Зулам лархІа а йиш йолаш хІама да из. Хоаш долча тайпара, юкь-юкъа мара мича доагІа дІайха Іа, хІаьта цхьа шийло да мара мича деза комсаш леташ йола чІонкаш гІораяра. Долче, бІаргчача шера хьинга къа дов-их, тІаккха, чуда хІама хург мичад. Оаха тхоай хур ду комсаш дика дІакъоелара, цхьашка а гаьг йитац оаха ер, хІана аьлча шуна улув гІолла ихьча гаьнашта а тІакхоечаргъа шелал.

Комсаш йоІаш хІара саьрга тІа 10 комсаш латарг йола чІонак ют оаха, цо йиш хулийт хІара кІотарга тІа уж 120 хилийта. Гурахьа Іайн 6—8 центнер суперфосфати маьлийни тузи тосс оаха лаьтта, цул гІовагІа хий дулла — цхьан гектара 2500 кубометр хургдолаш. Цул совгІа, шозза кхы дулл оаха вагетацини оалаш дола хий — тІехьара август бетта.

Аьхи диэзза комсий мугІарашта юкъарча лаьттана обработка ю механизатораша, лаьрхІа техника я уж балхаш деш. Дицаа тхо комсашта кулгашце оаср де я, къаьстта мугІарагІа агІача комсий кІотаргашта юкъе.

Къаьстта теркам тІабозийт комсашта за деча садоаллача кІемашцарча къовсама. Из болх мел дукхе за лоеаш ба хьаьонх акка чакхдолапахьа ядохимикатацца ерригача комсий бешамашта 13 обработка а оаш хилера.

Ерригача бригадаша, городешкарча нахаи тха школа лакхарча классий дешархоши Іалаьмате доккха новкъостал а деш, ханнахьа а хІама ца дойташ а чубера чІоагІа хьа а хьийга ихобъь хьувкъам.

Доккха баркал оал тха коллективе грознецаштен тхоай Рубежненски юкъерча школа дешаркоштен цар тхоана мал бь вергвоаца гІо дараз.

Комсаш ахалераш тІара хьайовзаш, йоІаш, Іанна дІакъоалаш, удобренеш оххаш, плантацешка интенсивно хий дуллаш, керда комсий бешамаш дІайогІаш (120 гектара тІа йо, гІа лаьрхІай уж укх шера) ба хІанз комсаш лелоераш.

СУРТА ТІА: Совхоза бахалой Х. Газмагомеева А. Икнаевам комсаш йоІаш бецах.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ЛЮЦЕРНА ГИ—ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА

271 гектара тІа хиею совхозе фуи лаьрхІа люцерна. Из культура хиера гІулакх Іомадаь дукха ха яц боахаме. Укх шера хьалхара хьувкъам чуийцаб совхоза лаьтта лелаерашa. ХІара гектара тІара даьлар 75 килограмм люцерна ги. Цох 150 центнер цІен а даь пачхаьалхенна дІаденна ги, хьалхара хьувкъам во хиннабац.

Из гІулакх керда хидарах, фуна лаьрхІа люцерна хиеяр оаха тІадиллар бала йоккха опыт йоаца, боахаме дикагІйолча механизатораштa. Ала доагІа, цар цхьай хьинар кхо а ца деш къахьийгала. Из культура хиееш дукла балхаш бийсана ихоачашде дийхар тха механизаторий, къаьстта, зулам деш йолча дийнача хьамаштен баьцашта хулаш долча лазараштен духьал молхаш тохаш. ХІана аьлча, дийнахьа из болх ихоачашбича опылени еш дола новзий доврдар.

Люцерна дІайийнача ихашка пайда найбир БДТ-2 яхача дискаех. ХІаьта дискаш даьхар Іан замалахьа. ТІаккха, бІаьсти маккаш даьхар. Совхьа гурахьа а укх шера бІаьсти а люцернаьа хий техар. Аьла лаьрхІа хьалхагІа хьа мо хьекихе а, шекдаагІа хий а тохаш, минеральни удобренешца подкормка йир цуна. Цудухьа, хаоттамо новкъарло яьхле а хьувкъам во хилазар. ЧІоагІа йоакхо йир оаха люцерна ги чуэйи кийчо еш. Ги Іо а ухаш доврдоецаш лаьрхІа кийчйир новбайнаш, из кхай тІара хьатта дІакхухьаш йола техника. ХІаьта а оаха чуийна хиним деррига а ги дов па дайташ пачхаьалкхенга дохка нарагІдаланзар тхона. Цун бахьан да ги цІенлеш йола техника боахаме ца хилар. ДукхагІдола люцерна ги, доадлаха уллаш йолча «Наурский» совхозе дІа а ихухьаш цІенде дезаш хилар тхо. Из гІулакх массайолча оагІорахьа пайдане дац.

Цкъа-пале, мел чІоагІа тхо тохаделарах, дІа хьа ихухьаш, тІадоттиши Іодоаккхаш, кІезига-дукха дайна а ги дайра. ШоллагІа дале, цу гІулакхо дукха ха йоаю. КхоалагІа дале, ги дайкхарга дІадовар холуш лаьхху. Из бахьан долаш, тахнарча дийнахьа цІенде торо йоацаш 30 центнер совгІа люцерна ги дисар.

ТІайоагІача хана цу тайпара ихоачамбоацараш кхы ца хилийтара оаха республика «Госкомсельхозтехника» объединенегара дех тхоашта кхоачам хилла ги цІенду техника ІалагІъяр. ЧІоагІа оаш тхона лаьрхІа хий тохаш йола техника а турбеш а. Из деррига а тхога хуле тІадоагІача шера доккхагІа толамаш даха вІаштІехьдаргда.

Люцерна боккха пайда луш культура я, дох юхедусаш дола ча дика дуъ хьайбашa. ХІаьта пачхаьалкхена дІачудениачи хІара ги тоннах тхона лу 10 тонн комбикорм.

Ма дарра дийцача, из культура хиееча ихоачам боацараш, гІалаташ кІезига нийсдаланзар тха балха тІа. Бакъда, дувлийтача гІалаташ хьехам лу. ХІанз эшаш йола опыт Іоаьй оаха. Тхона ца тоъаш йола техникен опылени а моаьй хуле, тІадоагІача шера шозза лаьттбергба оаха люцерний кхаша луш бола хьувкъам. ХІаьта хІанз дуккхача шерашка тІа юллача баьцашта подкормка а еш шортта хий тохад лаьтта лелаерашa. Вешта аьлча, хургболча хьувкъама тешаме лард еллай.

Н. БОРОДИНА,
совхоза отделене агроном.

ТОЛАМАШ КХЫ А ДОККХАГІА ХИЛА ЙИШ Я

ТІехьарча шерашка совхоз дика лоархІаш дукх дахкара а из пачхаьалкхента дохкара а кланех. Цун керттера бахьан да СТФ йоккха йоацача, амма барт болча коллективо болх дика бар. МалагІа да уж коллектив тохкага ихувьа хьакъаш?

Соца цхьаие оагІув оагІох а теха дукхача шерашка болх беш хьабоагІа Яковлева Валентина, Махаева Екатерина, Гузенко Валентина, Полупанова Екатерина. Цудухьа массане а дика Іомаьй оаха хьакхарчашта гІулакх дара говзал. Духхьала цхьа процесс Іомаьь Іац тхо. ХІарапела хов хьакхарчашта малагІа гІулакх эш, хьакхий хурсаш лелае, уж хьалкхаа, йоккхий хьакхарч чуоттаь ихаба. ХІаьта болх цхьан бригадни подрядагІа бу оаха.

Деррига а цхьан юкъарча аьча дода. Цхьакха а яц тхона юкъе наьшана тІехьашка лечкъа гІерташ, хІаралр п задани ма тулла динагІа ихоачашъеш, хІана аьлча хов цуна ший алаш цунах тийша долга.

Юкъера лаьрхІача массала в 900-пел кІезигагІа йоацаш духь-духьа заваш яьнна хьакхарч хул ферме. Ибача тхоай хьакхарчий чотах меттаувттаю оаха дулха дІачутелаш тІераювла хьакхарч. Хувцалу алкха племенной производителаш. Яхача хьакхарчий керттера дакъа хувцалац. Цудухьа шер-шера юкъера лаьрхІача ткъо-ткъо лелаю хурск лу керттерча нана хьакхарча Іулацарча хІара хьакхийна, хІаьта 1983 шера ткъаь цаІ-цаІ ениай яр. Таханарча дийнахьа боахаме Іонь хурск 840 я, хІаьта шу ник хьалъяр.

Цхьаккха а тІераьниаяц царна. Цуа бахьанех цаІ да: хьайбашта гІулакх дика деш хилар, хан-ханнахьа зооветеринарни профилактически обработка яр, хурскаш чуйоахка моттиг йІайха я цІена а хилар.

МоллагІа хе йолча хьакхарчашта а лерттІа кийча дийя мара лац доакъар. Доакъара кухне ялата фийгаш эттІаду. Иштта кийчдаьча ялатах чам бола худар ду. Цунах кхы хІамаш а техе хьайбашта хьалхашка оттаду. Хурский рационa юкъе хила деза чкъьараш даьттен чахкъышкха шуреи.

Йолаш йий-теш ферме пайда ца эшаш йола тороаш? Цу тайпара тороаш йолаш я.

Хьалхардар да, нана хьакхарчашта лаьрхІа дерригача халача балхашта механизаци е йиш хургйола керда санпарник хьалъяр.

ШоллагІа-дале, специалисташ декхаргйла ба боахаме духь-духьа корнеплодаш хиее — моркойкагеи болакашкен кхачалца яраш. Цул совгІа, доакъара дикиа дагъа лу комсаш Іайдача юкеюсача чІибилаца. Укх шера уж кийчъьай 1000 центнер совгІа, хІаьта хьайбаша уж хоза а хеташ юъ.

П. ЛИМАНСКАЯ,
совхоза хьакхарч лелаер.

ГІОЖА ДОАКЪАР ДУКХАГІА А ЛУШ

Массанена а дика уош да детта доезан буц юа дьайбаш доага а цар рациона юкъа ялат кхаьа хьашт доацилга а. Ха-м хов, хІаьта а, вІаши яхье баьлча санна, Іатте лучашурий хІара килограммана 200—300 грамм йолаш ялат теп беттача Іатта. ТІаккха из, «дира — нуар ма» мара цуна эшаш доаца хІама да. Концентраташ телеш хилча етт берст, цамогаш хул, продуктивность лохлу.

Совхьа дена оаха кхы низъ лаьцеб: деттача доахана рацион юкъера геттара дІадаьккхад ялатий доакъар. Бакъдар аьлча, тха баьцоагІаш лелаераша шортта Іалашдаьд шурий товарни формана дикагІа дола гІожа а хий доалле а доакъар, хІаьта иштта доакъара свеклаш а ениай. ТІаккха фу хилар? Хьайоаккха шура 3,75 процент тІакхийтар шера, хІаьта ерига шура цхьоалагІча сортагІа лоархІаш дІанйцар деттта доаккхача заводо. Шура рентабельни хилар, пайда тела йолаелар. Юкъера лаьрхІача хІара кхоабача Іаттагара 2694 килограмм йолаш яр оаха дьикха шура. Пачхаьалкхенга ихкар 2300 центнер — планал 100 центнер совгІа.

Толама хьинер айдир тха — тха детта доезан къаьна ма дий (цхьадолча боахамашка брак а деш дукха дІачутѐл уж моргаш). Цул совгІа, доезан цамогаш доацаш яьча унахцІена хул цар Іоду Іаьсий а.

Укх шера кхы а чоелхенагІа дола декхар оттадаьд оаха тхоаште хьалхашка — тхоай къаьнача деттача доезангара хІара кхоабача Іаттагара 2800 килограмм йолаш шура ихкха вешта аьлча, планах лаьрхІачул совгІа 300 килограмм. ХІаьта тха хьалха латта доярка Калинина Мариям Хаджиева Айманти ихоикха эзар килограммага кхача гІерташ ба. ХІаьта цар е телац ялат.

Шу долапушашьа юкъайоалаьй МТФ бригади подрад, йиэза боахама расчет. Цо хоалуш чІоагІъьай къахьегама, производственни, тІедилла гІулакх кхоачашдара даьнъера дисциплина. Укх принципагІа бу тха доярхашем доазанга хьожаш барашен болх: «ЦаІ массанена тІехьа, массаве а цхьаннена тІехьа». Бакъда, кхьча тайпара хила йиш я ц хІанз — болх цхьан подрядагІа ма бой оаха, оалаш доачча бесса, хьа мел даьр цхьан аьчу а додаш. Массане а хьегана къам хьакуп хІара хьайбаш леладенум, цун дезапа торо.

Тоадаьд оаха хьайбаш лелаерий культурно-бытовой хьелаш а. Тха ферме я дика цІа уголок, мукъама зане цу чу хул хьайбаш лелаераш. Телевизор, радиоприемник, социалистически хьье лирам, керда журналашт газеташ, мІаьда мебель, цІагІа санне самукъа я цу чу нана. СапоІаш доле цІа а да тха.

Детта доахан латта моттигаш бокъонца тоаь, мел эшар долаш я. Асфальт билле а ферма ерига территори, хІаьта дила а цІена лоаттаю из.

Деррига детта доахан аьда да, 4,2 процент хьаьна а цар лу шура. Даьтта доаккхана заводо, хьалха а санна, дІанйю шура цхьоалагІча сортагІа я.

Цу гІулакха бокидача лоархІама де доахан ханнаханнахьа дІа а юва а дугаш лелаер, вредоахаш хилар — дийнахьа (Іай а аьхий а хьар мо, хаоттам мичча тайпара бале а) 6—8 километр никъ бу доахана. Цо новкъостал ду цар физически хьал тоадара, доакъарцара безам совбоаккх, продуктивность лакхъю. ДІадахача шерашца нийсдича дуккагІа тел доахана шура — 7 ноябрь тІакхоачаш кхоачашъаргъя оаха хІара Іаттагара 2500 килограмм йолаш шура яккхара йола шера план.

ЧІоагІа теркам тІаьхийтаб оаха хьайбай унахцІено тоаера, деттача доахана Іуя къончара, племенной болх тоабара.

Н. СИМЧЕНКО,
совхоза йоккхагІйола зоотехник.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) доярк Хаджиева Айманек Калинина Мариям ферма цІеча уголоке.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Хаддаза йоакхо ю совхоза администраце, общественни организацеша къахьегамхой хьаштаи ихоачашдара, цар мукъа ха безаме хилийтара.

СУРТАШ ТІА: ІуйрІйна совхоза кхосаш хьалхашка; бьта ЦІен вариишаер Е. Белова, ку ЦІен хІанзи тега а товю а говзанчаш Э. Энес, И. Джамалдинова, Х. Махаева; совхоза культура ЦІен «Россияночка» яха вокальни групп.

З. БАТЧАЕВА сурташ.

ЮРТА СИБАТ ХУВЦАДЕННАД

Іаьагіча беса дийраьча тамий гІаьаш тІа, баьцаш тІа дилла тхар лаьа а деш, гаьна доацаш додаьа ТибрІа чу шей хІанараш чу а лелаеш, хьалхе хьалбоал малх дІаи йисте уллаьа Рубежное яхача юрта.

Малхеда цхьана сомайоал ерригa юрт. Дукха да хІанз укхаза бахача наьха йоаккхо еш дола гІулакхаш. Царех керттердар — ханнахьа, ерригa комсаш яІар, шелах оттаельа уж лаьттанцa дІаьоелар. Укхаза вах 3 эзар саг. ХІаьта царех дукхагІбараш юрта доазон тІа уллача «Советская Россия» совхозе къахьегаш ба. Юртахой хьыналла къахьегамхой болгa тешал деш да шер-шера боалемо толамаш доехаш хилар. Масала, укх шера Наурски района совхозашта юкъе эггара лаккагІа хьувкъам чуийцаб боахама комсаш лелаераша — хІара гектара тІара 55 центнер комсаш. Дика къахьийгад хьайбаш лелаераша а. Цар тІехьхоачашъьй етт бетта йола планаш.

Боахама кертера лоархІача дакъе доахача толамаша, аьттув боаккх рубежненций хьал-торо лакхъе, юрт социальни дегІайоалае.

ХІара шера 9 мае укхаза хьоьаалгІа баьпе хух Сийлахь бокка Даймехка тІом лаьттача шерашка укх лаьттан тІа мостагІа юхатеха тІома ветераннаш. Царна дика дегайоагІа цу шерашка хиние юрт. Цудухьа, даг тІара баркал оал цар цхьан хане эра хиннача моттига йоккха, хоза юрт Іойилла наха.

Даьша дІадоладаь гІулакх хьинара къахьегарца дІахоьош ба таханара юртахой. Рубежное яздa юрта къахьегамa сий совдоаккх комсаш лелоераша Гусаков Александра, Шундулаева Назиратас, Хусаинова Шамисатас, доярка Калинина Марияс, механизатораша Беляев Владимира, Петров Александра, дукха кхычар.

Цхьан цІен дезал санна барттайна, шоайна новкъостал деш, Даьхен рузкъа хьынала къахьегамца совдоаккхаш бах укх юрта тІеха къамий викалаш. Из я коммунизм хьаена общества къаьгта белгало.

Къаьстта сиха юрта сурт хувцадаьна доладелар укхаза совхоз вІашагІъеллача дехь. Шер-шера дегІабоагІар, чІоагІлора боахам. Цунца цхьана тоелуш дар наьха хьал, торо, юрт социальни дегІайоагІар.

Цу хьакъехьа, дукха хІама даьд юрта тІехьарча шерашка. Совхозо бахача наха хьалй пачхьалкхен 560 квартира, юкъера школа, культура ЦІа, быта ЦІа, медицински пункт, аптека, библиотека, берий беш, берий ясли, кхачан продукташ, промышленни товараш доха шина, бувзама отделени, бани иш. кх. дІ.

Гуш ма хиллара, социально-бытовой объекташ духьала порадках лархІара а хьаьонх Рубежное бахача наьха йоагІаш йола йоакхо ерга. Белгалдаккха доагІа укхаза социально-бытовой объекташ дукхагІа хьаьрал совгІа теркам тІабозийт цар гІулакхий боарама дикал лекхъяра. Холуш шердаьд наьха бытовой хьашташ ихоачашдара гІулакх. Быта ЦІагІа тах кхинахьен мейча наьхан барзаьхаш, тоаду сахьташ, радио- телеаппаратура. Городерчуй вогІ ца еш ю укхаза парикмахерске кхалнаьхен мейча наьхен модах йола прическаш. ХІаьта юртарча хІамаш тегача мастерске заказаш де уж кхьматтел района центре бена нах а. ХІанзарча хана дІадехкача тайпара кхоачашду укхаза дукха кхыдола наьха хьашташ а.

Рубежненски юрта Совета исполкома председателца Деннева Сайндаца цхьана долх тхо юрта гІолла. Масса улицаш, тротуараш асфальт билла я. Массанаьа агІа лаьнаш, кІотаргаш. Цар кхы а хозду хоза хьадаь, нийса хьалаьттача цІеной сурт. Дукха за хьакхар оаха юртагa хьожеш, цхьаккха а моттиг йисанзар тхо чекх ца доалаш. Бакъда, цхьаннахьа а бІоргадаьнзар сона тища, къаьна цІа.

— Геттара сиха тоалуш доагІа тха юрта сибат, — йоах Денева Сайда. — Моттигерча Совета карагІдаьнна дикка доккха хІама да укх тІехьарча хана вахара лоархІама дола дешаш — газ хий бахача наьха цІеношка чудилле тха хаалар.

Совхоза болкхошта юкъе цхьа саг вац чуІе цІа доацаш. Цу цхьан фаьто а къаьгга тешал ду боахама кулгалхоша наьха мел йоакхо ю.

— ХІаьта а бахархошта фусамаш яра болх социбе дага дац тхо, — хоаш дувц совхоза директора М. Г. Ерошкина. — ХІана аьлча, тхона а уйла а еза кхуеш боагІача кагийча наьха, кхоана тха боахаме къахьега баьккхача царна оаха дІадургдоацаш. Шоаш къаьстта баха безам болча кагийча наьха оаха кхьа а дийд, хьалдеш а лаьтт беррига кхоачам а болаш шин этаж йола цІенош.

Юрта кадраш... ХІанз а дукхача боахамашка тоъаш яц уж. Бакъда, укхаза из проблема къоасталь. Малла кхоана кхашна, ферме, мастерске болх бергбар. Цу дешай цхьана уйла ю совхоза администрацес, партийни комсомольски организацеша.

Кхоана кургйола совхоза надраш боахаме къахьегамхой ба. раш да. Цудухьа массане а юкъа йоакхо ю цар. Совхозо ший алчах хьаьний хоза кийчъяь кабинеташ йола школа. Укхаза къахьехьелце вІаштІехьдаьккхад дешархошта профессиональни ориентаци яра гІулакх. Масала, лаьтта лелаера хетаь урок дІакъу совхоза агрономаша, зоотехника дешархошта дІайовзийт хьайбаш лелаерий говзал, хІаьта совхоза партакома, комсомола комитета членашa дувц боахама историех, юрта историех лаьца. Из бахьан долаш школе яьккха баьнне кагий наки махкарийн дукхагІбараш юрта болх бе бус.

Дукха да уж кхы а кьолеба раш юрта база совцабеш дола. Укхаза чакхдоаха гІулакхаш. Сайрийна бола чакхбаьнначул тІехьагІа кагий нах сихагІа кхача гІерт дика кийчдаьча, доккхача культура ЦІагІа. ХІана аьлча, укхаза царна мукъа ха безаме дІакхьа, салоІа мел эша хьалаш вІаштІехьдаьккхад. ХІара цІейна хетаю лерттІа вІаштІехьаьккха тематически сайренаш. ХІара шоатта дийнахьа хул салоІара сайренаш, чакхдоах художественни самодеятельностага хьежараш. ЧІоагІа хоза кхаь хул юрта бахача наха совхозе «Россияночка» яха цІи йолча хоро концерт лургда, аьлча. Совхозе а меттел ерригача районе а цІи хоза я из хор. Цо массаказа декъа лаьцад республикански телевизиони конкурсашка.

КІезига бац юрта даг тІара музыка езараш. Цудухьа, совхозо лаьрхІа хьаьай юрта музыкальни школа.

Кердача массаза а вахара юкъайоалаю керда обрядаш, традицеш. Традици а хинна дІаттад юрта бахача наха юкъе совхоза къахьегама ветеранаш культура ЦІагІа торжественно пенсе накъабахар, мари сесагаш торжественно регистраци яр. Каст-каста нийслуш хІама да укхаза интернациональни дезал хьахулга. Масала, тайп-тайпарча къамех ба мари сесаги хиние ХусаиноагІар Увайси Надии, ТагироагІар Ризвани Розан...

Иштта гІадвуган, ираз хувцамаш хиннад юрта.

Ер оагІув кийчъяьраш Х. Шадиева Е. Премыслери ба.

Узбекистан Ш. Р. Рашидов накъавоаккхаш я

ТАШКЕНТ, 1 ноябрь. (ТАСС). Байракхаш Іочуаза я Ташкента майдашкен улицашкен. Узбекски столице бахача наха, республика къахьегамхоша накъавоих Коммунистически партен Советски пачхьалкхени гІоргвахна вола дейтель, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Узбекистана Компарте ЦК хьалхара секретарь Шараф Рашидович Рашидов. Детта ца луш сецад советски халкъа тешамеча виІий дог, ший вахар дІаденнад цо коммунизм хьалъира сийлахь-доккхача гІуланкхе.

Ткъаь пхиъ шу гаргга йолча хана республикански партийни организацена керте латташ Ш. Р. Рашидова ший ерригa йІаьхий вахара опыт, организаторски талант хетаяьй Узбекистана экономикен культурен дегІайовлаяра. Цу шерашка Узбекски ССР-е хьаяьй иза бола производственнии Іилма - техническии потенциал, дегІадаьккхад промышленноста керда доакъош, бокхла а механизированни а хиина дІазттаб юрта боахам. Республиках хиинай мехка керттера боамбн лелабу база.

ГІайгІане я В. И. Ленина цІерагІча СССР халкъий доттагІала Дворецe, цун зале оттабаьб кхелхиачун дакъа чудола кІинг. Эзараш ташкенташ, республика кхыче городашкен кишлакашкен баха нах баьхнаб укхаза такан шоаште везаш a шоаш лоархІаш a хиина Ш. Р. Рашидов накъавакха.

Постаментана хьалхашка — Социалистически Къахьегама Турпала «Марси жІовн» яха дошо шиъ медаль, Ленина, Октябрьски Революце, Къахьегама Цlеча Байракха, Цlеча Седкъа, «Знак Почета» яха орденаш, Ш. Р. Рашидовна карагІдаьнна гІулекхаш белгалдеш. Дахьено цунна денна кхыдола совгІаташ.

Траурни муам ба бекаш. кІинга юкхе — КПСС Центральни Комитетагара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумгара, СССР Министрий Советагара венок.

Укхаза я Узбекистана Компарте Центральни Комитетагара, Узбекски ССР Лакхехьарча Совета Президиумгара, Узбекски ССР Министрий Советагара, вежарашка йолча союзни республиканаш къахьегамхошкара. Узбекистана общественни организацешкара, къахьегама коллективашкара венокаш.

Венокаш яьхкай Куба Компарте ЦК Хьалхарча секретарагара. Куба Республика Пачхьалкхен Совета Председателгара, Министрий Совета Председателгара Фидель Кастро Русагара, Афганистана Халкъа - демократически парте ЦК Генеральни секретарагара, ДРА Революционни совета председателгара Бабрак Кармалагара.

17 сахьат. КІинга юкхе сийлен ха деш ба КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь В. И. Долгих, Туркменистана Компарте ЦК хьалхара секретарь М. Г. Гапуров, Киргизе Компарте ЦК хьалхара секретарь Т. У. Усубалиев, Узбекски ССР Министрий Совета председатель Н. Д. Худайбердыев, Узбекистана Компарте ЦК бюро членаш.

Таьзета баьхкаб ташкентски предприятей, гІишлон организацей къахьегамхой. Ш. Р. Рашидов наст-каста ухаш хиннав производственни коллективашка, наьха къахьегам а быт а мишта я хьожаш хиннав.

Траурни волонне — юрташнара къахьегамхой. Кьеча ахархочун воІа, Шараф Рашидовича дика йовзаш хиннай лаьтта леладерий — боамби лелаберий йоакхонаш.

...Сийлен ха тІа латтараш хувцалу. Траурни вахте ба СССР а Узбекски ССР а Лакхехьарча Советий депутаташ, Узбекистана Компарте, ЦК, республика Лакхехьарча Совета Президиума членаш, военачальникаш, Ташкента а области а партийни, советски организацей кулгалхой, къахьегама коллективаш векалаш. Узбекистана къахьегамхой Шараф Рашидович Рашидов накъавоаккхаш ба.

«ХІара балха дийнахьа дисциплина тІехдиен хьадер дукхагІен хилийта!» яхача девизагІа къахьегаш хьайоагІа цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча кхаь шера план ханал хьалха кховчашъяра шерра социалистически яхь а йоаржаь дентара ди ме доала шиъ толамаш совдоаккаш йола «Красный молот» завода барттайна коллектив.

Сийлахь - боккхача Октябра 66 шу дузача денна сийленца накъабахара шоайла яхье а баьнна къахьегаш ба ерригача цехий, сменай, бригадай болхлой. Къахьегама къовсаме даны хьалхалаттарий мугІарашка болаш хьабоагІа № 5 йолча цеха комплексни бригада болхлой. Дукха хІама ховш балха кулгговзал йолаш, наха лоархІаш, оий деш сег за бригадир, коммунист Мамонов Алексей Кириллович. Къоначо говзанчий пхьоале а хиина дІазттай бригада коллектив. Итташ нагахьой ба заводе укхазе болх бе Іома a бeйна къахьегаш. 20—40 процент тІехкхочагІвю бригада коллективо ший сменин заданеш.

СУРТА ТІА: А. Мамонов керте латта бригада.

З. БАТЧАЕВА сурт.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета аргІанара заседани хилар. Цига хьежар республика экономически a социально a дегІаахарах долча массехк дешага.

1983 шера нйс бетта баьча балха итогаш йийца а йийца. Министрий Совето белгалдаьккхар, продукци дІаяхийтара план республика промышленносто 100,8 процент кхоачашъяь хилар. Планал совгІа ехка продукци 12,3 миллион сома мальха я. Министрий Совета чуйоагІача промышленносто 102 процент кхоачашъяьй продукци дІахийтара план, дІадахача шера цу юкъа яхийта хинначул 5,1 процент дукхагІа. Къахьегама овсарле дегІайовлаяра план республика ерригача промышленносто санна, иштта НГІАССР Министрий Совета чуйоагІачо a 109 процент кхоачашъяьй.

Кхоачашъяьй республика доахан, оалхазараш, шура, фуаш эцара план.

Цу юкъа юрта боахаме гІишлош хьалъирга дІадахийтад 245 миллион сом, болх беш йолча кІийлен тІарча фонда юкъелхай 212 миллион сома мальха объекташ, хІаьта уж 25 процент дукхагІа я соахка цу юкъа юкъеяхарел.

Цушца цхьаьна Министрий Совето белгалдаьккхар, министерствашен ведомствашен 9 бетта план кхоачашъяра даьча балхашта юкъе цІенхашттара кхоачамбоацараш хилар.

Министрий Совето дехкарийла яьй моттигерчен кхачаи промышленноста, бытовой гІулакхаш ду министерствашн, «Чеченингуш с т р о й м а т е р и а л ы» яха объединени, кхыйола ведомствашн 1983 шера нйс бетта планови заданеш а социалистически дехкараш а кхоачашдеча эттача хьала критически а чІоагІа теркам тІабахийта а анализ е, хІара предприяте, объединене, организаце деррига хьокхамашта 1983 шера план а тІанйдаь социалистически декхараш а кхоачаш a тІех кхоачаш a делга Іалашдара тІедероадаь гІулакхаш белгал a даь кхойчашде. Де дезар да нйс бетта баьча балхах хьахиина дикадараш чІоагІдаь ца Іеш, пятилетка хьалхарча шин шера нийсденна тІехьадисар ма хулла дІадаккхар, цу накъаца XI пятилетка ерриге план кхоачашъяра эшa хьал хьа a деш.

Министрий Совета заседане дийцад трактораш, автомобилаш, ялат чуйиду комбайнаш, кхыйола юртбоахама техника 1984 шерарча кхашкарча балхашта ханнехьа a дика a кийчъелга Іалашдара де дезарех дола дош, чІоагІъяьй 1983 шера IV квартален 1984 шера хьалхарча кхаь квартален техникана ремонт яра план.

Министрий Совето дехкарийла яьй юрта боахама министерство, Нохч-ГІалгІай АССР «Госкомсельхозтехника», «Чеченингушавтомой» «Чеченингушпл о д о в о щ хоз» яха объединенеш, «Птицепром» яха трест, районий агропромышленни объединенеш, колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» райония объединеней кулгалхой заданеш тІехкхоачашъяра, ремонт геттара дика яра, ремонтни балхашка дІадодар лохдара, машинаш дІеоттадара гІулакх дика віаштІехьдаккхара, ремонтни болхлошта, «Сельхозтехника» предприятей коллективашта, колхозийи совхозийи мастерскешта юкъе социалистически яхь йоаржае. Иштта тІадиллад ремонтни балхаш деча къахьегам віаштІехьбоаккхилга тоадар, хьалха латта опыти рационализаторски предложенеш юкъекхувлилга, запасни оатхалехи материалех кхоа беш пайда хйбелга Іалашдар, мастерскей низалех пайда нйбелга тоадар.

Цу гІулакха хІара боахаме оттае ева ерригача юртбоахама техникана ремонт яра график, Іалашде деза колхозашка, совхозашка, «Сельхозтехника» предприятешка ремонт еча шин сменагІа болх белга, ремонтни мастерскешка, бригадашка, звеношка квалифицированни болхлой хьожабелга, массанахьа а пайда нйбе беза промышленни предприятешка деча шефски новкъосталах. Ремонт еча юкъейоалле еза бригадий подряда метод, техникана ремонт еш болча механизаторашта хилийта деза царна эшаш дола производственни культурно-бытовни хьалаш. ХІара колхозен совхозен белгалде деза ремонтникашта моральни a материальни а поощрени яра де деза гІулакх [illegible].

Лакхбаза баргбаш ремонтни технологе дикал лакхъярахи эргаьккха тоаярахя, ремонт яьча машинашта болх беш йоакхе ха йІаьхъярах бола колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» райония объединеней инженерно-технически балхахой бехктокхам.

Госсельтехнадзоре инспекце, районий агропромышленни объединеней «Госкомсельхозтехника» балхахоше хадданза тІахьожам лоаттабе беза юртбоахама техникана ремонт яра балхаш мишта лел, уж дика дой хьожаш.

Ремонта лелама оперативно кулгалдаре, 1984 шерарча балхашта техника ханнехьа а дика а кийчйой хьожаш тІахьожам лоаттабара хьальй «Госкомсельхозтехника» председатель А. А. Саидов керте а волаш йола республикански штаб. Цу гІулакха лаьрхІа моттигашка хьаю районий штабаш.

Республикански газетий редакцешта, Нохч-ГІалгІай АССР телевидени радион Пачхьалкхен комитета тІадиллад юртбоахама техникана ремонт ярах шерра язъе.

НГІАССР Министрий Совета заседане иштта хьежар республика кхачан доацача товарий комиссионии торговли тоаяра де дезарех, Ленински Малгобекски районашка гражданий доалахьарча хІамашта страховани яра гІулакх мишта латт a из тоадара де дезарех а дола дешаш, хІаьта цар хьакъехьа соцамаш а дир.

ЮКЪАРА РУЗКЪА ДЕБАДАРА

Производстве хьалхалаттарийн новаторийн опыт шерра йоаржаяр, социалистически экономика дегІаахар советски халкъа материальни хьал тоадара йолча лоархІамегІарча резервах цаІ я.

Гуш да хьалха латтача опытан социалистически яхьан юкъе вйхха бувзам хилар. Социалистически яхь хьалха латтача опыта низа тела хьаст ба, но дІадех къахьегамхошнара декхараш къестадара дикагІа дола, кхы а прогрессивнегІа дола накъаш цар лехар.

«Грознефть» объединене балха юкъекхуvа хьалха латта опыт йоаржаяра средствашн формаш. Эттара эффективнегІа кийнай хьалха латтача опыта школаш, коммунистически къахьегама школаш, производстве хьалхалаттарий слеташ, конференцеш, семинараш, «Специалистий денош», «Новаторий денош», мастерства конкурсаш. Хьалха латта опыт йоаржаяра пайданегІа йолча формех я производства эттара актуальнегІа йола проблемаш Іомаеш йола «Хьалха латтата опыта школаш».

Малгобекски УБР хьалха латтача опыта школа віашагІъеллар болх беча моттиге. ДикагІа волча буровой начальника Г. М. Попхадзе кулгалдеча бурувдеттача бригаде.

Старогрозненски УБР хІара квартала чакхйоал бурувдеттача бригадашка хьалха латтача опыта школаш. Уж ю бурувдеттара балхий управлене бригадашта юкъе яьрнача социалистически яхье котйийнача хьалха латтача бригадай опыта кІийлен тІа. Цига хьож укх тайпарча дешашка: буровой бригада опыт, буровой бригадашка аварийность мишта латт, бригаде рационализаци мишта лел. Цул совгІа, цу школашка бора къонача специалистех бурувдетта мастераш. школе баькараштa дІайовзийтар бурувдеттача бригадашта планировани яра, финансировани яра, уж материально-технически Іалашъяра керда система.

Грозненски УБР буровой начальни А. Г. Мау волча хьалха латтача бригада опыта кІийлен тІа дийнар школе дакъа лоацаш хиннача бурувдетта-раштa, скважино—пласта система давленена регулировани а еш скважинаша буруш тохарах, буруш тохаш хьаьнкхача породах буровой маркхал цІенбара технологех.

ХІара школа чакхьяьча рекомендацеш оттаю.

1983 шера чакхьяьккхай хьалха латтача опыта 20 школа, юкъейнхьай 25 мероприяти, цар енна экономически эффект 122120 сом да, чулацае 3000 саг.

ДІаяхача юкъа чакхдаьккхад 29 специалистен новаторен ди, юкъейнхьай 120 эзар сом экономически эффект енна 65 мероприяти.

Дукха я «Грознефть» объединене геттара дика коллективаш, цар опыт Іомаю, балха юкъекхуь, хІаьта цу балхах хьахуляраш дика да. Цу гІулакха дикка новкъостал ду хІанзае а традици а хиина дІаттача цІе байракхаш йолча коллективий слеташ чакхъяхаро. Слеташка хул бурув тохара, вышкаш хьалъяра, мехкдаьттен гази яккхара балхий хьалха латтача опытах дола цІенхашттара къамаьлаш. ЦІе байракхаш лелаеча коллективай ихье котбаьхнараша шоай опытах дувц. Торжественни хьалашка царна дипломаш, махкe совгІаташ, цІе байракхаш тед.

Шерагара - шерага шерлуш боагІа къахьегамцара гІулакхаш коммунистически хьисапе леладари болам. Укх шера июнь бутт чакхбоаллаш хилар объединене коммунистически къахьегама ударникий слет. Объединенерча 125 коммунистически къахьегама школе занятешка ухаш ва 2600 саг. Чакхдаьннача дешара шера коммунистически къахьегама школашка дакъа лаьцараша юкъейоалайир производствана 184 эзар сом пайда бенна 166 мероприяти.

Хьалха латта опыт дІайоаржаяра болх тоабара бола лостам ба тематически хьажараш—конкурсаш.

Говзалла конкурсаш — социалистически яхьа къаьстта ший тайпара формаш. Укхаза хьалхашка оттаду декхар да шоай болх дика бовзаш бола мастераш малагІаш ба хар, цар опыт йовзар, юкъараерзаяр, шерра дІайоаржаяр. Конкурс чакхйоал хьалхе а оттаьча программага а условешка а хьежжа.

Котъяьлар Грозненски УБР М. С. Грудновен Горячеводски УБР В. Н. Зибровен бурувдеттарий вахташ. Скважинашта капитальни ремонт еча вахташта юкъе котъяьаар «Октябрьнефть» НГДУ бурувдеттарий Ф. С. Недяка вахта, «Малгобекнефть» НГДУ А. Ф. Чуприкова вахта.

З. СИЗОВА,
«Грознефть» объединене НИС-a социалистически яхьа йолча отдела начальник.

ДОАКЪАРАШ — КХОАЧАМ ХИЛЛАЛ

ШоллагІа шу да МагІалбикерча «Луч» совхозо доакъараш кийчду къаьстта бригада віашагІъелла. Цунна кулгалдеш ва Чантиев Хьасан. Керттерча даьиъе доакъараш кхоачам болаш хиларах тийша да хьайбаш леладерий тоша да хьайбаш леладерий толамаш. Іай шортта доакъар хилча лакхагІа хул маша, ондагІа-долаш баьца тІа доал хьайбаш.

Ала йиш я, бригадера механизатораш шоашта хьалхашка оттадаьча декхарех дика доархІабу аьнна. Укх тІехьарча хана дикка лакхбеннаб боахаме доакъараш кийчдара боарам. Хаоттама хьалаш низткъала хиннадале а, соахкарчул дикагІа віаштІехьдаьккхад бригада тайпара доакъараш кийчделга укх шера. ПланагІа 2700 тонн йолча хІаналехьа дІаеллай дукха хІама ца эшаш кхо эзар тонн силос. 650 совгІа тонн йох Іалашъяьй, 1068 тонн ча аргІаш даь дІаоттадаьд, планагІа лаьрхІа хинначул кхо біаь тонн гаргга дукхагІа а долаш.

Йол хьоийча, цох тоаккхоараш еча, уж віашкаовача хьнаре болх беш хиннаб механизатораш Гандалоев Муса, Кузьминов Юрий, Чантиев Салман, Иноякаев [illegible], Аштраяев Борис, кхыбараш. Шоай декхараш диззан дикен кхоачашдеш хьабоагІа уж.

Йол Іалашъярца цхьана бригаде чах аргІаш а даьд. Укхаза геттара овсаре болх беш хиннаб ча віашкаозаш хиина тракториста Уриматов Борис, Ахигов Беслан, аргІаш деш йоза машинаш лелаеш хиина Усов Василий, Боровин Николай, аргІаш деш хиина Сарбаев Зубайр. Уж ба укх шера совхозе дерригача чах a аьлах а аргІаш даьраш.

ХІанзехьа йоакхо яьй боахаме хьатІадоагІача шера доакъараш Іалашдара лаьрхІа турахьара культураш дІадера деша a.

І. МАРЗИЕВ,
«Луч» яхача совхоза воккхагІвола агроном.

ДОЬЗЗОЛ ДЕХЬАРА

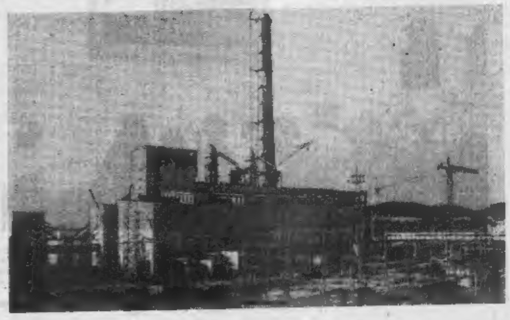

[illegible] дальнад Фалийски ТЭС Іи йоаккхача хьалхарча шин яьна— советско - вьетнамски цхьана къахьегара йоккхагІйолча объекта. Токкамаша хьахьекхар стание оборудовании уалаш хьалхарча аргІан турбина болх болабе мегаргбола кийча хилар.

Фалиерча электрически токога хьежаш я біаьш йола промышленни юртбоахамеи предприятеш, гІишлош, городашка a юрташка а бахе нах. Станци бизза низаца болх бе йолаелча республика къулбаседехьара дакъа электроэнергена Іалашъяра дола дика а атача дерга. ТЭС хьалъеча шерашка хьахиннай барттайна интернациональни коллектив. Цу юкъе ба віаши уллув къахьегаш бола советски специалисташи вьетнамски гІишлонхойи.

СУРТА ТІА: Фалийски ТЭС.

Т. АЛЕЙНИКОВА сурт. (ТАСС).

Машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлеи бахьан долаш

МАССАНЕ ДЕ ЛАЬРХІАРИ ДАГАКХОАБАРИ

Планета тІарча миллионаш болча кхалнаьха лоІам адамлена ЮтІаоллабенна тІема кхерам дІабаьккхара де йиш мел яр дар, шоай бокъонаш чакхъяхара лоаттабеча къовсаме цхьоагІо чІоагІъяр болга хьахьекхар Балатоналига яхача венгерски городе хиннача Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха демократически федераце сессе дакъа лоацаш хиннараша. Укхаза гулъеннаяр 116 мехкарча кхалнаьха организацей делегацеш. Агентство печати Новости арайоаккх сессе дакъа лоацаш хиннарех цхьабараша цу ший корреспондента Ю. Акимова яь интервью.

МАРИЯ ПЕРЕС (Мексика):

ЧІоагІа дегаш гІоадаьнна долаш даьхнар тхо укх Дунен халкъашта юкъерча форуме. хІана аьлча тхона ховра, ерригача континенташ тІарча кхалнаха чІоагІа дагайоаххаш йола проблемаш юкъа тхоай укхаза йиш хургІолга.

Тха мехка экономике латта гІулакхаш гаьна да дика хиларе, мексикански кхалнаха ков из шоай опытех. Мексикански кхалнаьха къаман союзо критика ю правительства социальни политикена. Тхо къовсам лоаттабеш да вахара хьалаш тоадара, хІаьта цунца цхьан хьаллоац оаха Центральни Америкера кризис машара накъаца къовстаяра тІадерзадаь тхоай мехко деш мел дар. Мексика правительства шоай къамаш мукъадахара къовсам лоаттабеча халкъашкахьа я—из да Испане гражданска тІом лаьттача хана деиз хьадоагІаш хІама. Тха правительство Никарагуа га доаккхаш я, хьаллоац Сальвадора халкъо лоаттабу къовсам, ший хур ду Центральни Америках керда Вьетнам ца хилийта гІерташ.

Тхо дерригаш a тешаш да Советски Союзо, цун машара тІехьарча политика хІана дуненн тІа латтача гІулакхашта низа бола влияни ергхиларех, дерригаш a оарцагІдаьлча хІана латташ бола кхохкам дІабаккха віаштІехьдаргхиле [illegible].

ЛОРЕТА СЛОУН (Канада):

Тха сессе ден повестка тІа хиина керттердар машарах дола дош дар. Из кхетадеш а да — ВІашагІкхийтта Штаташ керте латташ долча агрессивни низаша кхерам тІалоаттабу Лаьттан тІарча машара. Оаха, кхалнаха, къаьстта дика кхетаду, вахар бахьан беррига низ тІа а бахийта къовсам лоаттабе безаш хила [illegible].

Тха, кхалнаьха организацеш духьала я вахара хьалаш толхадара, белхазлена, цар профсоюзашца цхьана гІулакхаш a леладеш віашагІъехк біаьш эзараш болча наха дакъа луцаш йола демонстрацеш. 22 октябре Торонто хургья керда, дукхача наха дакъа а лоацаш йола демонстраци. Тхо духьала хургІа Малхбузен Европе ядерни гера оттадара. Оаха тІаацац канадски лаьтта ракеташ хьаелген царна тоххамаш делген чулоацаш дола ВІашагІкхийттача Штаташца даь дола договор.

Миллионаш бола нах ба хилеиза яргІоацаш йола вахара торо йоацаш, хІаьта империализмо Іалаьмате йоккхий материальни средстваш дІаухийт герзага.

Оаха лаьрхІал тхоашка кхоачаш йолча проблемашта хетаяь йола массехк конференци, семинар е. Капиталистически мехкашкарча кхалнаха белхазлена духьалара къовсам сихдаь гера хьадара духьала лоаттабеча къовсама проблемаца бувз — маха машараш бомбаш яц, болх бера йола моттигаш я. Сихдаь гера хьадара чакхе оттайта еза вай империалисташка. Иа дияза даргдац хІанз, кхы тІехьа a ца доаккхаш.

НГАТМЕН НГЕША (Революционни Эфиопе кхалнаьха Ассоциаце дунен халкъашта юкъерча отдела заведующа):

Іалаьмате низкъала хьал эттад хІанз дунен тІа, тІа-тІа дукхагІа юкъегІерт империализм кхыча пачхьалкхений гІулакхашта, телхаю мехкийи халкъийи суверенни бокъонаш. Женевера переговораш дІахо ца яхийта гІертар, машара тІехьарабарий болам бохабе гІертар ди тІехьа совдуалаш латт. Цунца цхьана дегІаухаш латт планета тІара Советски Союза хьалха латташ дола машара тІехьара низаш. СССР машара инициативаш ерригача адамлен гІулакхаш тоадара, халкъий прогрессе хьаллацара тІаерзаь я.

Тхо геттара раьза да духьдухьача мехкашкарча кхалнаьха викалех кхета, социализма идеяш Венгре вахаре чакхъяьнца хиларах бокъонца теша тхоай торо хиина. Сессе йиш хилийтар тха кхыча кхалнаьха организацешца балха опыт віаши йовзийта. ХІаьта цо новкъостал дерга Эфиопе кхалнаьха организацешца беш бола машара тІехьара къовсам чІоагІбара тІаберзабаьр меттел, кхалнаьха бокъонаш йиза маІача наьхачарца нийсъяра, уж вахара ерригача сферашта чуояра тІаберзабаьр а тоабе. Кхыча кхалнаьха организацей опыто гІо дерга тхона балха керда формаш лаха.

ЛОНДА МАТЕР (Ливански кхалнаьха бокъонаш лоаьяра Лига председатель):

Тхо, ливанцаш, дика кхетадеш да, тІемо нака мел улларе кхерам тІабахь. Тха мехка духьала, тха халкъа духьала яь яр шеррача масштабах израильски агресси, американски империализма Іалаьмате чІоагІа хьал а лоацаш йола агресси. ЦІакха a дІаяргІоаца лер йитай тІемо тха дегашка, Іалаьмате доккха зе даьд мехка.

Тха организаце цІерo ше дІегойт ца де лерхІар фуд. Из да кхалнаьха вахара а, къахьегара а, кхоане хилара а йола бокъонаш лорадр. Вахара га даккхар яхача деиа маІан да тахан тІехьа тхов а бовцаш бисараша гІо дар. мичча бесса даь а, баха торо віаштІехьъяккхаре, ца бойта гІо дар.

Тха декхар да ливански кхалнаха бе болх лаха гІо дар — шерех дукханей лІан тІа латт дезала йоакхо. Кхоненах дувцаш тхона дилла а эгтара хьалха дагалаттараш бераш да. Бераш да оаха йоакхо е езараш a тха теркам тІаувзараш а.

Тхона лов планета тІарча кхалнаьха шоай керттера декхар кхоачашдеча цхьан оарцагІа а баьна едамле ядерни тІема кхерама кІалхара йоаккхача доккхий толамаш да [illegible].

Из тхона массанена а дага латтар да.

(АПН).

Балатоналига-Будапешт.

ЧИЛИ. Мехка столице а кхыча городашка а хадаш доц кхы тІехьа a ца теттаи массанена а гоминевкача диктатора режим дІаяккхар, вахa ду низаш тІаноаттаду Іаха [illegible] дІадехаш къахьегамхой гІувттала. Сантьяго патриоташ эскара наридашка чІоагІъяь полициш віашц кхетъухаш моттигаш нийсъелар, полице дувлаш дола гераши біаргех хий ухийта газ юкъе а йоаккхаш. ХІаьта а Пиночета террора низ кхачаш халкъо ю духьале юхесоцае.

СУРТА ТІА: Сантьяго студентийн полицей віашц дов нйкхача хана.

ТАСС фотохроника.

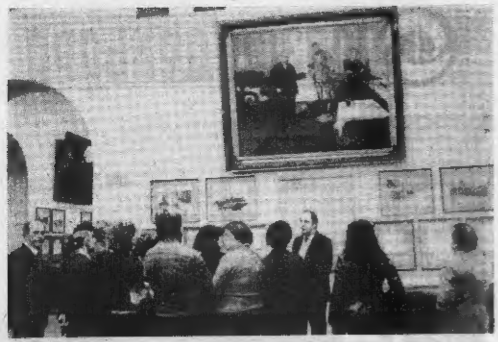

МОСКВА. Кулинарин искусство хьаьхна дIадахча хьна хиннар, хIинз долаш дар, тIехьа тIайоагIеча хана хургдар довза торо лу москвачашта а столица хьошашта а общественни кхачан музейс. Из хьалхий столица гIулакх дара йолча сфера ветеранаша. Музея экспозице 10 эзар сонгIа экспонат а. Укхаза хIинзъе а хиннаб мехка дукхача городашкара эзарош бола наз.

СУРТА ТIА: музея цхьан зале.

В. КОШЕВАЯ сурт. ТАСС фотохроника.

Культура хоамаш

ЭКРАНА ТIА — ПРИКЛЮЧЕНЧЕСКИ ФИЛЬМ

Советски приключенчески фильма фестиваль хилар дукха хь йоаццаш Назрановски - Юртовски района. Фестиваль чаккхьаккхераш бар Нохч - ГIалгIай АССР Госкино методически кабинетан районни киносетен болхлой.

Цу района юртахкара фестивале баьхкераш цар дийцар советски кинематографе приключенчески жанр дегIаяра истори. Цул тIехьа царна гойтар тайп - тайпарча шерашка хьахкеллача цу тематикагIа долча фильмай фрагменташ. Зриталашта ишттa дейзар «Найти и обезвредить» яха керда картина.

ЦАЙЦИГА ГАСТРОЛАШКА

Укх деношка вай республике гастролашка я «Стригой» яха цыгански ансамбль. Цун доакъашхой ба бузылевгIар дезалера — йиждарий а ве-жарий а — бархI саг. Цыгански къьнара иллеш алара, таборни хелхараш дара говзанчаш ба уж. Вай мехка тайп - тайпарча киностудешка кинофильмаш довкеча дакъе лоацеш хул цу ансамбла артисташ.

БузылевгIар дакъа лоацеш хилар «Табор уходит в небо», «Мой ласковый и нежный зверь», «Мужики», «Анна Павлова» яхераш санна долче популярни картинашка.

Цар берриге дезал бар «Ленфильма» киностудегIа «Цыганские напевы» яхача фильма - концерте дакъа, лоацеш а.

ХIана цу коллектива искусствага хьожаш ба республика районашкарей Грознерен бахархой

М. КАТЫШЕВА.

АТЕИСТИЧЕСКИ ТЕМАГIА САЙРЕНАШ ЯЬЙ

Дукха нах гулбелар Урус - Мартановски района ГIойтIе яхача юртарча культура ЦIагIа «Кхалсаги дийн» яха тематически сайре йолаш. Укхаза баьхкабар совхоза болхлой, цIен-ноаной, кагирхой.

Из сайре хьееллаш дикак довлича эзнах дийцар хелкъа депутатий юрта совета исполкома председатела Цобеев Хьамзета. КIоаргга чулоацам бола, ширача замах кхина а хIанз,вай канарча кхалсага вахар вIеший нийсдеш йола а «Кхалсаг лоалах мукъавлар» яха доклад йир «Гойтинский» совхоза рабочкома председателa, «Знание» яхача общества члена М. Арсамерзоевас. Цо дикка масепаш доаладир юртарча кхалнеьха вахар тоаденна а кхы тIа тоалуш хилар а хьегойташ.

Иштта дина гIуломкаш земе, вахарца товш доацилга хьегойташ хилар цу района Гези кхаче юртарка культура ЦIагIа хинна «Атеист» яха устни журнал а. Юрта бахача нака, КПСС Урус - Мартановски РК болзлоша, района школай хьехархоша, кагирхоша дакъа лоьцар цун юкъе.

Наха атеистически кхетам лучa даьккъе дикка лер ютаaш хилар уж мероприятеш.

Х.-А. БЕРСАНОВ, Нохч - ГIалгIай культура Министерства РНМЦ отдела заведующи.

ДОНОРИЙ СЛЕТ

ДIадахача шоатта дийнахьа медучилища актови зале хилар донорий шолагIа республикански слет. Из хьайиллар ЦIеча ЖIарген ЦIеча Ахбеттеи республикански общества председатела Т. М. Албогачиевас.

«Вай республике мах боацаш цIий дIадалара гIулакхa лоаттами дIахо йодача хана из дегIадоаладера ваьхъаци» яха доклад йир Нохч - ГIалгIай здравоохранение министра оаместитела А. А. Гусевас.

Донорех а цар дечa Iалашмате доаккхийча гIулакхех а лаьна къамаьлаш дир здравоохранене министерства вертерча специалисташа Грознерча 4 больница оакогови отделене заведующе медицински Iилмай кандидата, РСФСР заслуженни лора Г. Н. Галустяна, Новотерски яхача юртарча фельдшера В. А. Реуновас, кхычар а.

Слето тIейдир республике бахача донорашка а кхыча нахага а доле кхайкар.

МегIагбике района Новый Редантерча школашка митинг хилар машар лорабара хетаваь. Берий ба «Машар машар!» «Тхона машар беза, тIом безац!» яха хьадоле а лозунгаш, плакаташ, транспаранташ доалар. Митинг хьеелаш «Вошал» яхача КИДа

МАШАРА ТIЕХЬА

кулгалхочо М. И. Цечоева белгалдьаккхар 24-ча октябрьгара дена 30-ча октябрьга кхаччалца машар лорабара Советски Комитета тIаьхьекамагIа вай мехка гарзаш дIадахара лоаттабеча къовсама Ерригсоюзни КIира чаккхдаргда аьнна.

Митинго къамаьлаш дир школай дешархоша Зарнева Фатимас, Лозовая Ларисас, Хамзоева Маьдуда, иштта кхыбараша.

Къамаьл дечo З. Солсеновас аьлар «Тхона, советски берашта дика хов тIамо манагIе бала бехь. Тха безам бац чиная хинна дума го. Тхона машар беза, тIом безац. Машар лорабалга дIебалача тIема залo Iайшача тха даьше, даьдаьша тхона тIадихка дехкар да. дIаьта цу дехкара тхо тешамо а хургдац.

Шин школа дешархоша массава раьза а волаш тIайцар машар лорабара Советски Комитетага даьхийта письмо. Дешархоше шоай выступленешка хьегойтар машар лорабе шоеш кийча хилар, къахьегама десанташка дакъа лоацаргхилар, цига хьдаьнна дIеа Машара фонде доьхийтаргхилар.

Р. ЦЕЧОЕВ.

Сомах шоай сий дехкараш

...Дал шоай сона, иpaз дал шоай,
Дуне мелл ираз сона да!
Сайна лайда цунах цa беш,
Шоана вз нз дIалургда! —

— аьнна ядаьд йовзаш волча поэто Сулейманов Ахьмеда шиъ цхьан стихотворение тIа.

Вай республике дукха ба цу тIа ма аллара, шоашка кхаьча ираз нахаца декъа ловш, хьаьналча къахьегамца Даьхен рузкъа дебадеш, адамаш ирзе дахар ловш бола нах.

«Г. Ахриева цIерагIча Назрановски «Электроинструмент» заводе тайп-тайпарча цехашка, участканка арахецаш яр экспорта дIаухийташ йола продукци, цига цхьанца халонаш нийслора. ТIахьоакам дикагIа лоаттабе а продукци йоагIача бесса дика йолаш арахецa а вIаштIехьдаргхиларах бIубенна, духхьал экспорта лаьрхIа йола продукци арахецара экспериментальни участок хьаелла лаьрхIар заводe.

Нердача участка болх миштa нийслур-хьогI, алари а цIелигагIа ма хургдий сона аьнна доацаш цу участкаиа кулгалде лайра механически цеха токарий бригадира Могушкова Жабраьила Iалшета. ХIьта шийх бешa тешаи боабаьбац ,,участка мастеро,, хIанз уж план дика кхоачаш а еш тIехдина продукци арахецаш а ба. Ахча ца деаш-м яц Iайшет, бакъда, завода сий кхы а лаккхдоаккхилга дезагIа хет цунна. Из санна барех ба: иза вола коммунист «Назрановский» совхоза слесарь-моторист, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутат Тохов Мувса, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ воккхагIвола оператор, Социалистически Къахьегама Турпал Н. И. Ведерников, цIепош хьалдеча комбината монтажникий комплексни бригада бригадир, Нохч-ГIалгIай АССР-а, РСФСР-а заслуженни гIишлонхо Цечоев Iеддал-Хьамид, «Экажевский» совхозера коартолаш лелаер, хIина ценсе тIа вола Социалистически Къахьегама Турпал Албогачиев АртагIа, Яндарерча № 1 йолча школа директор, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутат Хашагульгова Юсева Сахират, кхыбараш. Цар дукхача наха шоашкара кхоахам, хьаькъал, хьехам лу, шоашца бувзам мел болча кагирхой хьехамчаш ба уж. Шоаш санна хьаьнала къахьета нах Iомабу цар. Из деций цар шоашта пайдана аьнна доацаш наха дIалуш дола ираз?

Бакъда, дукха беце а, кхы тайпа бараш а ба вайна юкъе. Царех даргIа боагIа дIадахачун а хурдолчун а уйла йоацаш, шоашка кхаьча ираз нахаца декъа меттел, пачхьалкхен рузкъа а шоай доалахьа дерзаде, шоай кисаш диза гIертaш чуйнна баьккха Наьсарен района райзаготконтора директор Баркинхоев Бексолта Хаваш заготовитель Терканиев Ахьмада Башира. Цу шинне 1980-ча шера март бетта дена июль беттага кхаччалца 15334 сом сонгIа пачхьалкхен ахча лочкъадир. Цар массехк бетта мара болх баьбац цу конторе. Нагахьа сана массехк шера цар цига болх баь баларе доккха зе дергдар цар пачхьалкхенна а обществана а.

Мишта кхаьнний цу шош сага пачхьалкхен органазаце болх а беш кхаал доккха зулам де? Царна башха хало хиннадац из, хьаяде квитанции царга шортта хиннад, хIьта кулгаш шоай ма дий цар, шоайнарса сонгIа цIагIарча дезалий кулгех а лайда эцаш хиннаб цу гIудакха, цунца цхьана кхуwш йоагIача тIехьенна «кхетам» а луш.

Кхувш йоагIа тIехье — воI е йоI даьша, ноанойа цу тайпара гIулакх леладеш хилча, харц документаш тIа шоашка а кулгаш яздайташ хилча, малагIча кхетамца кхувргба? Вай массане юкъара гIулакх, Даьхен, общества, халкъа гIулакх тоалудалар аьнне а доацаш, се, са цIен хIама тоалудалар юхе мел дисачох цIи йоале в, ахча кхетамца кхувргба кх уж. Уж тара хургбац шоай са ца кходеш Даьхе бахьан тIем тIа лийгараш, масала, медицински Iилмай кандидата Тутаева Аьета, летчика Мальсагов Ахьмада, воккхагIволча политрука Гагиев Идриса, иштта кхыбараштa. Уж тара хургбац вай лаккхьа бувцача шоай низи хьанари ца кходеш хьаьнала къахьегаш браххача наха.

...Ше райзаготконтора директоралла ма ваххинге а Баркинхоев Хавашас шиъ гаргара саг Терканиев Башир балха хьанйцар, шийна долча «гIопа». Бакъда цар йиние а еш йола уйла пачхьалкхен болх дикагIа миштa бергбар-хьогI яхачоа тIа а яа ерзаш, ахча дуккагIа мишта доаккхаргдар-хьогI яхачра тIаьйнирза хиннай. ДуккагIча даьхе уж наькъаш ла цар лийхараш. Уж царна кора а даьд. Харц наьхаташ а уттадеш Жайраьха бахача нахагара даьтта нйцар цхьа мах болаш, из даьтта шоашка дехкача нахага мукх боххаргба аьнна доп а дена. Бакъда, из мукх цу наха дIе ца луш кхычахьа бекхьа бехнар, цох шоашта шортта ахча тIера а доаккхаш...

Саго ше гIалат вьаьча дезм шиъ уйлашка ловттаде дезар — мишта нийсделар-хьогI, севах Iехавелар, хIана сай бехк бизагIа мишта тохаргбар-хьогI яха хаттараш. Амма укхаза из дац. Ше-ше кIалхара вала гIерт моллагIа кIаьнига а.

Царна шоашта доагIа тIалар дaьд. Баркинхоева 13 шуи Терканиева 10 шуи чувалла ха техай. Чакхдаьннад гIулакх ала тарлу. Уж шиъ цу юкъа кхета а мег шоаш гоалбаьнна хиларах. 1050-ча шерара мара воаца Терканиев Башир дигь бера да ва, кхы леладе саг воацаш, къедена дан ма-нен долаш ва Баркинхоев Хаваш. Фуд цар даьр? Пачхьалкхенна хьалхашкара зулам хинна Iац из...

[illegible] цаш дац из гIулакх. Судо ха теха бехке ваь веце а, цу гIулакха бехк тIабуж Жайраьха юрта Совета председатель хинача Мусиева а, райзаготконтора склада болх беш хинача Дидигова а, кхычарна а. Цу наха хIана даьд цу зуламхошта гIо?..

Из деррига цар леладеш мичахь хинай Назрановски района, цигара коммунисташ, профсоюза членаш?

Къамаьл чаккдоаллaш белгалдаккха безам ба са, уж санна дола советски наьха вахаре хила йиш йоаца нIарча гIулакхаш нагтахьа вайна юкъе нийседалар, цхьабола нах «ахчах хьанe ягIап» ма аллара, из сов дукха дезаш хиларцеи шийна уллувrачун бала боацаш хиларцеи дувзадена хилар.

Во хIама деш къу соцаве веза шиъ ханнахье, тIаккха зуламе гIоргац из.

Нагахьа санна шиъ ханнахьа гоакхьара барaна нийсача повкьа яьккхаяларе 8 шу чуялла ха теха ца хила тарлора Наурски района Кирова цIерагIча винсовхоза яьхача Наурски Район № 24 йолча промышленни товараш дохкача тика заведующа хиначa Тултаева Зара Магомадовнана. 30110 сом сонгIа пачхьалкхен рузкъана кулг тIадихьад цо. 1979-ча шера яьча инвентаризацегIа доагIча бесса цеддар хьагуча а дaьнкха даьдаларе из миштта гаьна ярьйцар. Цунца цхьана цу довна бехке ба ревизораш хинна Сайнароев ХIерона Ширвани, Абубакаров Муса Исаевич. Царна а шоаш даьчунга хьежжа таIазар хиннад.

Кулгалхой, балхара вовкъостий хинна Iац цу деши бехке. Судо ца бича хилаций бехк? Халкъо, общество ерна яц суд? Бехке ба гаргара нех боваараш, безараш, лакхехьа доаладаьча массалаца хьахьоккхача тайпара лоаппача хана дукха рузкъа шоай доалахьа дерзадьараш ца гуш хиннаб уж? ЦIеко яц «Дика лелалуш ва хьанехк, дика рузкъа тIадахьаш ва» яхаш деш латтача зуламанна цхьакхеа ловкъарло а ца еш цхьабараша шоашта ховшеехьа уж зуламаш хьадайташ хиларах.

Х. АУШЕВА.

Н. Крючкова 105-гIа роль

Нахах хьалхаза яр цу дийнахьа «Космос» яхача кинотеатра зал. Уж баьхкибар вай мехкахочо кинорежиссера Мамилов Сулумбека даьнхача «Дамское танго» яхача фильма премьере. Царна хоира цига хургволга вайна массанена дика довзаш вола киноактер — СССР халкъа артист, Социалистически Къахьегама Турпал Крючков Николай Афанасьевич. Вай городе из хIанз шолагIа хул. Эттара хьалха из хиннав Грозне бирсача 1943 шера.

ХьалгIайтта, Iалашмате чIоагIа тIоараш тохаш тIайцар зале гулбеннараша режиссер а актер а. Мамилов дIаховзийтар массанена веза хьаша. массехк дош аьлар Крючков Николаях лаьца, дийцар шиъ кердача фильмах. Цу тIа дуаш аьлар цо, къулбехьарча эрсий юрта бахача паьха кхелах даьца, наха юкъе нийслуча чоалханеча гIуланхех, ха ахa боле а, шоайта безабенначa кхалсаги маIача сагахи, юрта бахача наьха саммлех.

Цул тIехьагIа къамаьл ду Н. Крючкова. Цо аьлар:

— 50 шу хьалхагIа, сох, ЦIеча Преснерча болхлочох, киноартист хилар. Цу хана денз 104 кинокартине ролаш ловзаьлй аз. ХIьта шоана хIанз гургдар 105-гIа да. Сона эггара хьамсарагIа яр тIеча тема я. Эггара везагIа яр, мел йола хало Iайнна, Iоалаллах кIалхараьнна, баьгда, цIаниха ца воххаш кинна дог цIена вола вай советски салте за.

Саьтий сурт сибаташ кхелла Iийнараш Крючков. Вайна массанена дика вова из болхлой, ахархой, турпалча наьха, драматически, комедийни ролаш ловзаярца. Цо дика хьахьоих советски сага майрал, денал, дукха хIама дайнача, вахара халонаш Iайшача сага хьаькъал, говзал.

Вай дувцача «Дамское танго» яхача фильме цо кхоллар а да дог цIена долаш волча эрсий ахархочун сурт-сибат.

Цу вIашагIкхетаре баьхкараш хьежар Крючкова кхоллама наьгьа 50 шу дизара хетадаь даьккха хиннача «Николай Крючков» яхача документальни фильмага а.

Уж шакхе нипокартина Iалашмате хош хеташ тIайцар эриталo. Цунна дола темал — цу цIейта баьхкараша дийтта тIоараш, кхайкадаь баркалaш. Эггара хьалха из баркал ала лов советски киноискусствана пропаганда еш дола из безамe цIей вIаштIехьдаьккхача «Космос» яхача кинотеатра коллективана.

З. АЮБОВ.

Спорт

ЯХЬЕ БАЬННАБ НЕКДЕРАШ

Кхаь дийнахьа Грознерча «Садко» яхача бассейне къовсалуш ба «Урожай» яхача ДСО Россовета кубок яккха дагахьа гулбенна бола РСФСР дик-дикагIа бола нек дераш. Алхха дикагIбола спортсменаш белгалбаьха ца Iеш, яхь дIаяхьа дагадехараша дерхI нек дерий говзал дегIа мишта сиай хьанна, цар товзал, кизаш миштад хьана. [illegible].

Шоаттиъен итт спортсмен ва цу яхье дакъа лоацаш. тайп - тайпарча городашкара: Москвера, Омскера, Тюменера, Краснодарера, Грознера спорта мастераш, мастералла кандидаташ, хIаннчул тIехьагIа спорта лакхаленга кхача безаш бола кагирхой ба царна юкъе.

Тайп - тайпарча хьисапе нек деш, тайп - тайпарча дистанцешка яхь дIахьош ба уж. Масала, царех л шоаттъен итт, бIаь, ши бIаь, цаI ах эзар метр дIоахал баттерфляих, буъ тIа, иштта кхы дIахо а нек дар.

Яхьа хьалхарча дийнахьа шоаттиъен итт, бIаь метр нек деш къоисабелар республика хьаьший а грозненцаш а. ХIьта гучабаьлар толашагIбараш. Шиъ лоIамагIа нек деча хьисапе кхалнаха юкъе толаш хилар Омскера Назарова Татьяна. Цхьан минутан вор хI секундан бIаь метр нек дир цо. Иштта нек деш маIача наха юкъе толаш хилар Краснодарера Трясин Сергей.

Букъ тIа нек деча кхалнаха юкъе хьалхара моттиг яьккхар Москверча Парфенова Людмилас, маIача наха юкъе — Омскерча Москвин Михаила.

Цхьаццa толамаш даьхар грозненцаша а. Масала, Иванова Таннс цхьан минутан еткъаен вурийтта секундан нек дир бIаь метр дIоахала.

ЯхIаш чаккхьала гаргагIерлай, тахан хоши хургда берригача спортсменаша даьхьа толамаш, белгалберба эггара дикагIбараш.

ХIьта Грознерча къомамашка толаш хиннарий торо хургья ВЦСПС кубок яккхара укх бетта Москве хургйолча яхьашка дакъа даца.

Цар аьттув балар лов вайна.

С. АРЧАКОВ.

МОЛДАВИ. Iалаша материалех кийча а лелаш. Оргеевски района Бранешты яхача юртарча кхера тувсиранa хьалхий кхычар йоаца шоай стиль. ТIа догаи е долаш юрта кхерах - ракушечникех хьалдаь латта гIирсаш Iалашмате хоза куц долаш товнш да.

СУРТА ТIА: Халкъа кхоллама говзанчий декоративно-прикладной искусства самодеятельни художникий эргоновских а дукох хьалхьнгта юкъерча а конкурсий-выставкашка дакъа лоацаш хинна Бранешты яхача юртара кхера оагаш вола Лисник Александр Федорович.

М. ПОТЫРНИКЕ сурт. ТАСС фотохроника.

Газета аргIанара номераш арадургья 7-чеи 8-чеи ноябре.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

3 НОЯБРЬ

17.10 — «Тамашийна наьбос».

17.20 — Телевизионни фильм.

17.30 — «Дисциплина — тоамий лард» (нохчий меттала).

18.00 — Кхачан программа — деррига халкъа гIулакх! «Республика дуга кхашка».

18.15 — Фильм-реклама.

18.20 — «Нохч - ГIалгIайче гIоала».

18.40 — Октябрах дола дош. Литературни передача.

19.10 — Телехьажоргой назнахатех оттадаь концерт (гIалгIай меттала).

4 НОЯБРЬ

18.00 — Документальни фильм.

18.20 — «Нохч - ГIалгIайче гIалла».

18.40 — «Рябинушка» яхача вокальни ансамбла концерт (г. Грозне номер 9 йола школа).

19.00 — «Кхетамца кхевар кIазига дац» (нохчий меттала).

19.10 — «Хьа горизонташ».

19.30 — Октябра байракха кIала. ЦIейна хетаь передача (гIалгIай меттала).

5 НОЯБРЬ

17.05 — «Гургал» (нохчий меттала).

17.35 — Документальни фильмаш.

18.05 — «Нохч - ГIалгIайчен кIира».

18.15 — «Сийлахь-боккха Октябрь». Литературно-музыкальни композици (нохчий меттала).

РАДИО

3 НОЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.43 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.23 — «Сердало» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).

8.36 — Художественни самодеятельноста дакъалацаргой концерт (гIалгIай меттала).

11.15 — Боккхийчарна берех лаьцаш «Дешархочун дем распорядок». Беседа (нохчий меттала).

11.30 — «Сийлахь - боккхача Октябра тха къахьегама сонгIаташ». Корреспонденци (гIалгIай меттала).

11.45 — «Ветеранаш». Очерк (эрсий меттала).

15.10 — Музыка (гIалгIай меттала).

17.15 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

17.18 — «Илли а да кхелл яхача программа» передача (эрсий меттала).

18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

18.30 — «Къахьегама рапорташ» (гIалгIай меттала).

18.40 — «Атеист» яха радиожурнал (эрсий меттала).

УКВ

18.00 — И. Султанов. «Йовзаш воацар». Радиоспектакль.

19.22 — Шамбулатов Iадиана иллеш.

20.22 — «Иниш доа поемосима». Дацагова повеста тIера дакъа (нохчий меттала).

20.42 — Хаьнхьа музыкаш.

4 НОЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).

8.36 — Нохч - ГIалгIай радио керда записаш (нохчий меттала).

11.15 — «Октябра тха къахьегама рапорташ» (нохчий меттала).

11.30 — «Пропагандист». Очерк (нохчий меттала).

11.45 — Лора беседа. «Витаминаши уналцIенон» (эрсий меттала).

15.15 — «Аврора топаша лоавхаш сомадаьккхар». Литературно - музыкальни композици (гIалгIай меттала).

15.35 — Реклама (эрсий меттала).

17.15 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

17.16 — «Ленински хьисапагIа вала, къахьега, деша» (нохчий меттала).

17.31 — «ЦIа сийгаш» (гIалгIай меттала).

18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

18.30 — «Юртара вахар» яха радиогазета (эрсий меттала).

УКВ

18.00 — В. Вынов. «Чурт». Радиоспектакль.

19.00 — Лирически илли концерт.

19.42 — «Турпалаш бовц». Х. Сараниева дувцар (нохчий меттала).

20.01 — Дайнехках дола иллеш.

5 НОЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.43 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).

8.35 — «Юрта къахьегамхоша рапорт лу» (нохчий меттала).

10.15 — «Октябра кердабаьлча юкъ». Корреспонденци (гIалгIай меттала).

10.35 — Реклама (эрсий меттала).

11.00 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

11.30 — Литературни Нохч-ГIалгIайче (эрсий меттала).

12.40 — «Октябра лир». Радиокомпозици (нохчий меттала).

13.00 — Музыка (гIалгIай меттала).

15.15 — «Вай доттагI — Iалам» яха радиожурнал (эрсий меттала).

15.45 — Социалистически кха дневник (эрсий меттала).

15.56 — Патриотически илле концерт (нохчий меттала).

6 НОЯБРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

7.30 — «Передачай программа (эрсий меттала).

7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).

7.35 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.35 — ЦIейна хетаь йола музыкальни программа (эрсий меттала).

11.20 — Музыкальни программа дIакхьар (эрсий меттала).

16.00 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

16.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).

18.00 — «Килешца доттагIаш долчарна». Концерт (гIалгIай меттала).

УКВ

18.00 — Н. Мишарин. «ТIехьара доши». Радиоспектакль.

19.15 — «Парте кхаьаьд тхо». Концерт.

19.50 — А. Вокова йоаца дувцараш (гIалгIай меттала).

20.05 — С. Цугаева произведенех оттадаь концерт.

Хаоттам

Тахан республике гIоллен Грозней хувцалуш морхаш йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 9—13. Грозне 11—13 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 1—6, дийнахьа 10—15 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАХЬОШ ДА 1984 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА

Газет язду «Союзпечатa» ерригача отделенешка, агентствашка, предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча общественни упономоченнеша.

Газета яздара мах: шера—4 соми 8 кепиги, ах шера—2 соми 4 кепиги.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктоххача секретара — 2-84-68; отделий: партийна вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаташ — 2-85-64; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерен, шоаттен деношка

СФ05405. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 5268.